Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelma

Koskela, Kumpula, Käpylä, Toukola, Vanhakaupunki

2016-2025

Suunnitelmaselostus

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Julkaisu: Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelma 2016-2025
Julkaisija: Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa: Petri Arponen
Tekijät: Sito Oy, Marja Oittinen, Mari Ariluoma (Aalto-yliopisto/Tmi Mari Ariluoma), Taika Tuunanen, Jouko Waris, Taina Rantanen, Samu Uusimaa, Sini Haulos, Hanna-Maria Piipponen
Rakennusvirasto: Petri Arponen, Mikko Malmström, Antti Siuruainen, Heikki Takainen, Minna Terho, Tuuli Ylikotila, Anni Tirri
ISBN: 978-952-331-159-6 (verkkoversio)
ISSN: 1238-9579

Sisällysluettelo

1 Johdanto 4
1.1 Yleistä 4
1.2 Ekosysteemipalvelunäkökulma 4
2 Lähtötiedot ja työmenetelmät 5
2.1 Suunnitelma-alue 5
2.2 Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus 7
2.3 Tarveselvitysvaihe 11
2.4 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet 14
3 Suunnitelma-alueen analyysit ja viher- ja sinirakenteen kehittäminen 16
3.1 Ekosysteemipalvelut 16
3.2 Sininen verkosto 17
3.3 Vihreä verkosto 21
3.4 Hoitoluokkien muutostarpeet 30
3.5 Palveluverkosto viheralueilla 31
3.6 Jalankulun ja pyöräilyn reitistöt 34
3.7 Lumilogistiikkaselvitys 37
4 Suunnitelman osa-aluekuvaukset 39
4.1 Annala-Vanhakaupunki 40
4.2 Arabianranta 41
4.3 Koskela 42
4.4 Kumpula-Toukola 43
4.5 Kyläsaari 44
4.6 Käpylän ja Koskelan puutaloalueet 45
4.7 Käpylä 46
5 Hankkeiden valinta 48
5.1 Katu- ja viheralueille esitettävät investointihankkeet 48
6 Hanke-esitysten rahoitustarve 62

Liitteet:

Liite 1, Aluekortit

Liite 2, Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelman vuorovaikutusraportti

Liite 3, Yhteenveto tarveselvitysvaiheesta

Liite 4, Luonnonhoidon periaatesuunnitelma

Liite 5, Lumilogistiikkaselvitys

Liite 6, Ekosysteemipalvelunäkökulman työkuvaus

Liite 7, Viherrakenteen tyypit, kartta

Liite 8, Viherrakenteen tyypit ja arvot osa-alueittain, taulukot

Liite 9, Läpäisemättömät pinnat ja latvuspeittävyys, kartat

Liite 10, Viherrakenteen tyypit ja ekosysteemipalvelut – yhteenvetotaulukko

1 Johdanto

1.1 Yleistä

Aluesuunnitelman tavoitteena on kehittää suunnittelualueen yleisiä alueita pitkällä aikavälillä. Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja viheralueverkoston ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnitelmassa tarkastellaan katujen, rakennettujen puistojen ja luonnonmukaisten viheralueiden kuntoa, nykytilaa ja kehittämistarpeita. Suunnittelun yhtenä tärkeänä lähtökohtana on asukkailta ja sidosryhmiltä kerätty tieto ja toiveet alueen kehittämisestä. Aluesuunnitelmassa kootaan havaitut tarpeet, erilaiset toiveet ja ideat tavoitesuunnitelmaksi. Aluesuunnittelun avulla rakennusvirastossa kohdennetaan kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja.

Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelman laatimisessa on sovellettu ensimmäistä kertaa ekosysteemipalvelunäkökulmatarkastelua osana aluesuunnittelua. Luonnon monimuotisuus, kulttuurihistoria ja virkistyskäyttö ovat aikaisemmin olleet tärkeitä aluesuunnittelua ohjaavia tavoitteita. Tässä suunnitelmassa ekosysteemipalvelut haluttiin kuitenkin tuoda yhtenä tasavertaisena, suunnittelua ja toimenpidetarpeiden määrittelyä, ohjaavana työkaluna muiden näkökulmien ja tarpeiden rinnalle. Ekosysteemipalvelunäkökulma mahdollistaa aikaisempaa kokonaisvaltaisemman kaupunkivesien ja viherrakenteen tarkastelun. Ekosysteemipalvelunäkökulman avulla kasvillisuuteen, kaupunkivesiin ja luonnon monimuotisuuteen vaikuttavat tekijät on saatu nivottua luonteviksi osiksi suunnitelmassa esitettyjä yleisten alueiden hankkeita ja hoidon periaatteita.

1.2 Ekosysteemipalvelunäkökulma

Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan luonnon tuottamia moninaisia hyötyjä ihmisille. Kaupunkiympäristössä esimerkiksi lähiluonnon tuottamat terveyshyödyt tai kaupunkiluonnon monimuotoisuuden arvo tiedostetaan nykyisin entistä laajemmin. Lisäksi esimerkiksi hulevesien (rakennettujen alueiden sade- ja sulamisvesien) kestävä hallinta tiivistyvässä kaupunkiympäristössä vaatii uudenlaisia lähestymistapoja ja huomiointia useilla suunnittelutasoilla. Tämän aluesuunnitelman yhteydessä on kehitetty menetelmää näiden arvojen ja hyötyjen entistä kokonaisvaltaisemmaksi huomioimiseksi yleisten alueiden suunnittelussa ja kehittämisessä.

Ekosysteemipalveluiden tarkastelua rajattiin hankkeessa erityisesti kasvillisuuteen ja veteen liittyviin kokonaisuuksiin (vihreä ja sininen verkosto). Myös ranta-alueita haluttiin ekosysteemipalvelulähestymistavan kautta painottaa. Rantojen merkitys niin ekologisesta kuin virkistyskäytön kannalta on kiistaton, mutta niiden hoidolle ja kehittämiselle ei ole yhtenäisiä ohjeita ja linjauksia. Lisäksi on kiinnitetty huomiota esimerkiksi kaupunkiluonnon tarjoamiin luontokokemuksiin ja arvoihin alueiden identiteetin kannalta.

2 Lähtötiedot ja työmenetelmät

2.1 Suunnitelma-alue

Suunnittelualueena on Vanhankaupungin peruspiiri Helsingissä. Siihen kuuluvat Koskelan, Kumpulan, Käpylän, Toukolan ja Vanhankaupungin kaupunginosat.

Etelässä alue rajautuu Vallilan ja Hermannin kaupunginosiin. Idässä aluetta rajaa Vanhankaupunginlahti, lännessä junarata ja Mäkelänkatu, pohjoisessa junarata sekä viheralueet. Aluesuunnitelmassa pilotoidaan ekosysteemipalvelunäkökulmaa, minkä vuoksi muun muassa hulevesikysymysten ja viherrakenteen kytkeytyneisyyden tarkastelemiseksi aluesuunnitelmassa on suunnittelualuetta laajempi tarkastelualue (Kuva 1). Laajempi tarkastelualue perustuu suunnittelualueelle osuviin valuma-alueisiin, joista suurin on Kumpulanpuron valuma-alue. Lisäksi tarkastelussa ovat olleet tärkeimmät alueeseen kytkeytyvät puurivit.

Suunnittelualueen pinta-ala on 6,2 km2 ja väkiluku vuonna 2015 24285 asukasta. Väestöennusteen mukaan väkiluku tulee kasvamaan 7,8 % seuraavan 10 vuoden aikana. Tällöin väkiluku olisi 26185 henkilöä.

Suunnittelualueen ominaispiirteitä ovat monipuolisuus, merellisyys, historiallisuus, vehreät pientaloalueet, kalliomäet, puistokadut, laajat virkistyskäyttömahdollisuudet ja monimuotoiset viheralueet.

Suunnitelman alueeseen kuuluvat kaupunginosien asemakaavan mukaiset kadut ja aukiot sisältäen katuvihreän sekä puistot ja luonnonmukaiset viheralueet. Luonnonmukaisten viheralueiden osalta tarkasteltiin tarkemmin Koskelan, Vanhankaupungin ja Kumpulan-Toukolan metsäalueita.

Käpylän metsäisten alueiden osalta suunnitelma on tehty ja toteutettu Käpylän aluesuunnitelman osana tehdyn luonnonhoidon suunnitelman mukaisesti. Käpylän osa-alue on kuitenkin ollut mukana tässä suunnitelmassa luonnonmukaisten alueiden tarkastelussa, mm. maisemaan ja verkostoihin liittyen.

Koskelan kallioaluetta on tarkasteltu osana Pikkukosken laajahkoa luonnonmukaista aluetta, joka liittyy laajempaan Vantaanjokivarren viheryhteyteen.

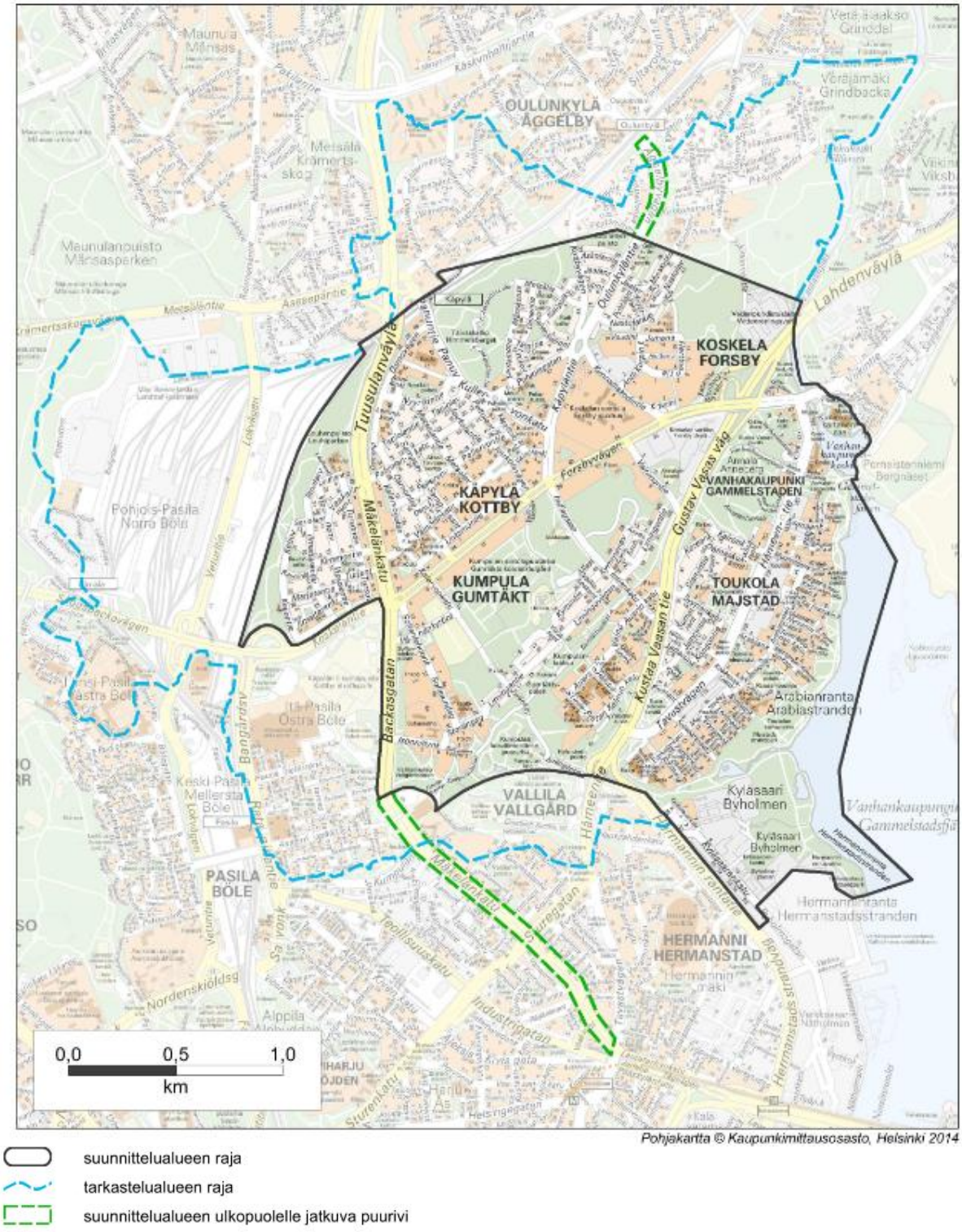

Kuva 1. Aluesuunnitelman aluerajaus.

2.2 Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Aluesuunnitelman tarveselvitysosion laadinnan tueksi toteutettiin syksyllä 2014 asukaskysely. Asukaskyselyn avulla Rakennusvirasto keräsi asukkaiden mielipiteitä Vanhakaupungin alueen katu- ja viheralueiden vahvuuksista, epäkohdista ja tarvittavista kehittämistoimenpiteistä. Asukaskyselyyn osallistui yhteensä 337 henkilöä.

Kyselyssä alueen helminä nousivat esiin Arabian ja Toukolan rantapuistojen alueet, Vanhankaupungin kosken seutu, kasvitieteellinen puutarha Kumpulassa sekä Taivaskallio Käpylässä. Luontoelämyksiä, hienoja maisemia ja ulkoilumahdollisuuksia tarjoavat edellä mainittujen lisäksi myös Kumpulan laakso, Jyrängönpuisto sekä Pikkukosken puistometsä. Puistojen ja niittyjen hoitamiseen ollaan pääosin tyytyväisiä. Vastanneiden mielestä alueen metsistä osa tulisi hoitaa ja osa olla luonnontilassa.

Epäkohdista turvattomuutta koetaan alueella lähinnä liikenteen takia. Etenkin suuret tiet koetaan vaarallisiksi. Arabianrannan ranta-alue kaipaa vastaajien mielestä kunnostusta. Lisäksi Verkatehtaanpuisto ja Kumtähdenkenttä saivat mainintoja kunnostamisen tarpeesta. Myös liukkaudentorjuntaa ja lumen aurausta tulee monin paikoin tehostaa. Hoitotoimenpiteitä toivotaan alueella yleisesti ottaen maltillisesti.

Kuva 2. Kerro kartalla-kyselyn tuloksia.

Varsinainen aluesuunnitelman laatiminen käynnistyi keväällä 2015 tarveselvitysaineiston pohjalta. Aluesuunnitelmaan liittyneitä maastokäyntejä konsultti teki kesän ja syksyn aikana. Aluesuunnitelma on laadittu vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden sekä siellä liikkuvien ja toimivien järjestöjen kanssa. Aluesuunnitelmavaiheessa toteutettiin katugallup-tyyppinen pop up –kysely, kaksi asukastyöpajaa, metsätieteiden laitoksen maastokysely sekä Käpylän Yhtenäiskoulun oppilaiden osallistamista blogi-kirjoitusten kautta.

Keväällä 2015 Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelijat toteuttivat katugallup-tyyppisen pop up–kyselyn, jonka kohderyhmänä olivat alueen asukkaat ja alueella liikkuvat, jotka muuten olisi hankala tavoittaa. Kyselyyn vastasi hieman yli 150 henkilöä.

Opiskelijat jalkautuivat Vanhakaupungin alueelle ja antoivat ihmisille tehtäväksi kertoa, miten he toivovat katu- ja viheralueita alueella kehitettävän. Tarkastelukulma tarkennettiin ohjaavilla teemoilla ja ajattelun tukemiseksi näytettiin erilaisia virikekuvia.

Kuva 3. Pop up –kyselyssä käytetyt virikekortit.

Kaikissa kaupunginosissa nousi tärkeäksi teemaksi erilaisten puisto- ja viheralueiden säilyminen oman kodin lähituntumassa. Sinällään viheralueita koetaan olevan nykyään riittävästi, mutta huolta koettiin mahdollisen täydennysrakentamisen vuoksi. Myös erilaisen sosiaalisen toiminnan mahdollistuminen ulkotiloissa koettiin tärkeäksi kaikissa kaupunginosissa erilaisin painotuksin.

Syksyllä 2015 Vanhakaupungin alueella järjestettiin kaksi työpajaa alueen asukkaille ja järjestöille. Ensimmäinen pidettiin Käpylän peruskoulussa ja toinen ammattikorkeakoulu Arcadassa, Arabiassa. Työpajoissa oli sama sisältö, mutta niissä keskityttiin eri kaupunginosiin. Kumpaankin työpajaan osallistui 30-35 asukasta.

Kuva 4. Pienryhmätyöskentelyä Käpylässä syyskuussa 2015. Kuva: Taika Tuunanen.

Työpajojen alussa esiteltiin hanketta lyhyesti, mutta tilaisuuksien pääpaino oli työpajatyöskentelyssä, jossa pohdittiin alueen viihtyisyyttä ja tärkeimpiä kehittämistarpeita osa-alueittain pienryhmissä.

Keskustelu oli työpajoissa vilkasta ja tilaisuuksissa nousi esiin runsaasti näkemyksiä alueen viihtyisyydestä ja kehittämistarpeista. Työpajassa nousseet kehittämistarpeet osittain vahvistivat aiemmin vuorovaikutuksessa esiin nousseita näkemyksiä alueen epäkohdista.

Työpajoissa nousi selkeästi esiin, että alueen viihtyisyyttä vähentää vilkkaan liikenteen aiheuttama turvattomuus ja osa liikenneratkaisuista. Asukkaat kokevat mm., että Käpylän liikenneympyrä on sekava, ja että pyörä- ja kävelytiet ovat paikoitellen alueella puutteellisia. Tärkeimmät kehittämistarpeet liittyvätkin liikenneratkaisujen kehittämiseen, mm., läpikulkuliikenteen rauhoittamiseen ja pysäköintimahdollisuuksien parantamiseen. Lisäksi myös luonnon monimuotoisuuden säilymistä pidetään merkittävänä.

Esiin nousseista kehittämistarpeista huolimatta työpajoissa kävi selväksi, että Vanhankaupungin alueella viihdytään hyvin. Alue on rauhallinen, viihtyisä ja vihreä. Alueen sijainti on keskeinen ja kulkuyhteydet pääosin toimivia. Asukkaat arvostavat alueen hyviä ulkoilumahdollisuuksia ja luonnonläheisyyttä sekä alueen yhteisöllistä tunnelmaa.

Kuva 5. Työpajoissa muodostettiin käsitys tulevaisuuden visiosta ja priorisoitiin tarvittavia kehittämistoimenpiteistä. Kuva: Taika Tuunanen.

Syksyllä 2015 Metsäylioppilaiden Osuuskunta Uniforstin opiskelijat toteuttivat maastokyselyn Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelman luonnonhoidosta. Maastokyselyllä kerättiin tietoa alueen käytöstä ja laadusta sekä vastaajien mielipiteistä ehdotettuja luonnonhoitotoimenpiteitä kohtaan. Maastokysely tavoitti yhteensä 110 alueella liikkuvaa.

Maastokyselyn mukaan Vanhankaupungin alueen metsät ovat suosittuja ulkoilukohteita, joilla ihmiset liikkuvat ahkerasti. Kaikki kyselyyn vastanneet pitävät aluetta suuressa arvossa. Alueen metsät ovat turvallisia, helppokulkuisia ja viihtyisiä. Metsäalueiden ominaisuuksista tärkeimpänä pidetään kuntoilu- ja ulkoilumahdollisuuksia. Myös metsäisyys, alueen rauhallisuus ja hiljaisuus sekä kauniit maisemat koetaan tärkeiksi ominaisuuksiksi.

Maastokyselyn mukaan Vanhankaupungin metsäalueiden tilaan ollaan yleisesti ottaen tyytyväisiä, vaikka pientä paranneltavaa kyselyyn vastanneiden mielestä alueella onkin. Koko aluesuunnitelmaa ja siihen kuuluvia metsänhoidollisia toimenpiteitä pidetään pääosin tarpeellisina, mutta tarkasteltaessa yksittäisiä hoitotoimenpiteitä ja kohteita, paljastui merkittävä ero eri hoitotoimenpiteiden välillä. Kevyemmät toimenpiteet, jotka säilyttävät metsän ainakin osittain peitteellisenä, koetaan yleisesti tarpeellisiksi. Sitä vastoin voimakkaampia toimenpiteitä vastustetaan herkemmin.

Myös Käpylän Yhtenäiskoulun 6. ja 9 luokkalaiset osallistuivat Vanhankaupungin aluesuunnitelmaan pääasiallisesti koulun blogi -kirjoitusten kautta. Koululaiset jättivät huomioita mm. vapaa-ajantoimintoihin ja oleskelutiloihin liittyen. Koululaiset toivovat esim. tekonurmikenttiä käytettäväksi vapaaseen pallotteluun ilman seuratoimintaa. Myös liikenneturvallisuuteen otettiin kantaa. Esimerkiksi Osmontie, Tuusulanväylän alittava koulun läheinen alikulkutunneli ja Koskelantien ja Mäkeläntien risteysalue ovat koululaisten mielestä turvattomia.

Kaiken kaikkiaan vuorovaikutuksesta välittyi voimakkaasti, että alueen asukkaat ovat kiintyneitä kotiseutuunsa ja aktiivisia kehittämään sitä yhä viihtyisämmäksi. Asukkaat kokevat tärkeäksi, että he pääsevät osallistumaan suunnitteluprosessiin varhaisessa vaiheessa ja vaikuttamaan kotiseutunsa tulevaisuuteen.

2.3 Tarveselvitysvaihe

Tarveselvitystä varten koottiin kattavasti lähtöaineistoa, mm. aikaisemmat aluesuunnitelmat. Näitä olivat Alppilan, Itä-Pasilan, Vallilan, Kumpulan, Toukolan ja Vanhankaupungin viheraluesuunnitelma (2011), Käpylän aluesuunnitelma (2009) sekä Oulunkylän ja Koskelan viheraluesuunnitelma (2003-2012). Näistä erityisesti Käpylän aluesuunnitelman hankkeet ovat ajankohtaisia edelleen, vaikkakaan niitä ei ole tässä suunnitelmassa esitetty uudelleen Leikkipuisto Kimmon peruskorjausta lukuun ottamatta.

Aluesuunnitelman pohjaksi tehdyn tarveselvityksen maastotyöskentely toteutettiin syyskesällä 2014 ja tarveselvitys valmistui keväällä 2015. Siinä yleisten katu- ja viheralueiden kunto on arvioitu käyttäen 5-portaista kuntoluokitusta perusteluineen (kuva 6). Kuntokartoituksessa havaitut korjaus- ja kunnostustarpeet on viety paikkatietoaineistoon. Kohteen ominaisuustietoihin on kirjattu kuntoluokka, vaurion lyhyt kuvaus ja ehdotus korjaustavasta. Kuntokartoituksessa on tuotu esiin investointirahoitusta vaativat korjaus- ja uusimistarpeet (kuntoluokat 1-3), jotka eivät kuulu ylläpidon vuositilauksiin.

Tarveselvityksessä yleisten alueiden kehittämistarpeita on tarkasteltu eri teemojen kautta. Teemoja olivat ajoradat, katuviheralueet, jalankulku- ja pyöräilyreitit, rakennetut viheralueet, toiminnalliset alueet, valaistus, rakenteet, kalusteet ja varusteet sekä hule- ja pienvedet.

Tarveselvityksen osana luonnonmukaiset (metsät, niityt) alueet inventoitiin kesällä 2014. Tämän inventoinnin pohjalta määriteltiin niiden nykytila ja sen perusteella laadittiin hoidon tavoitteet.

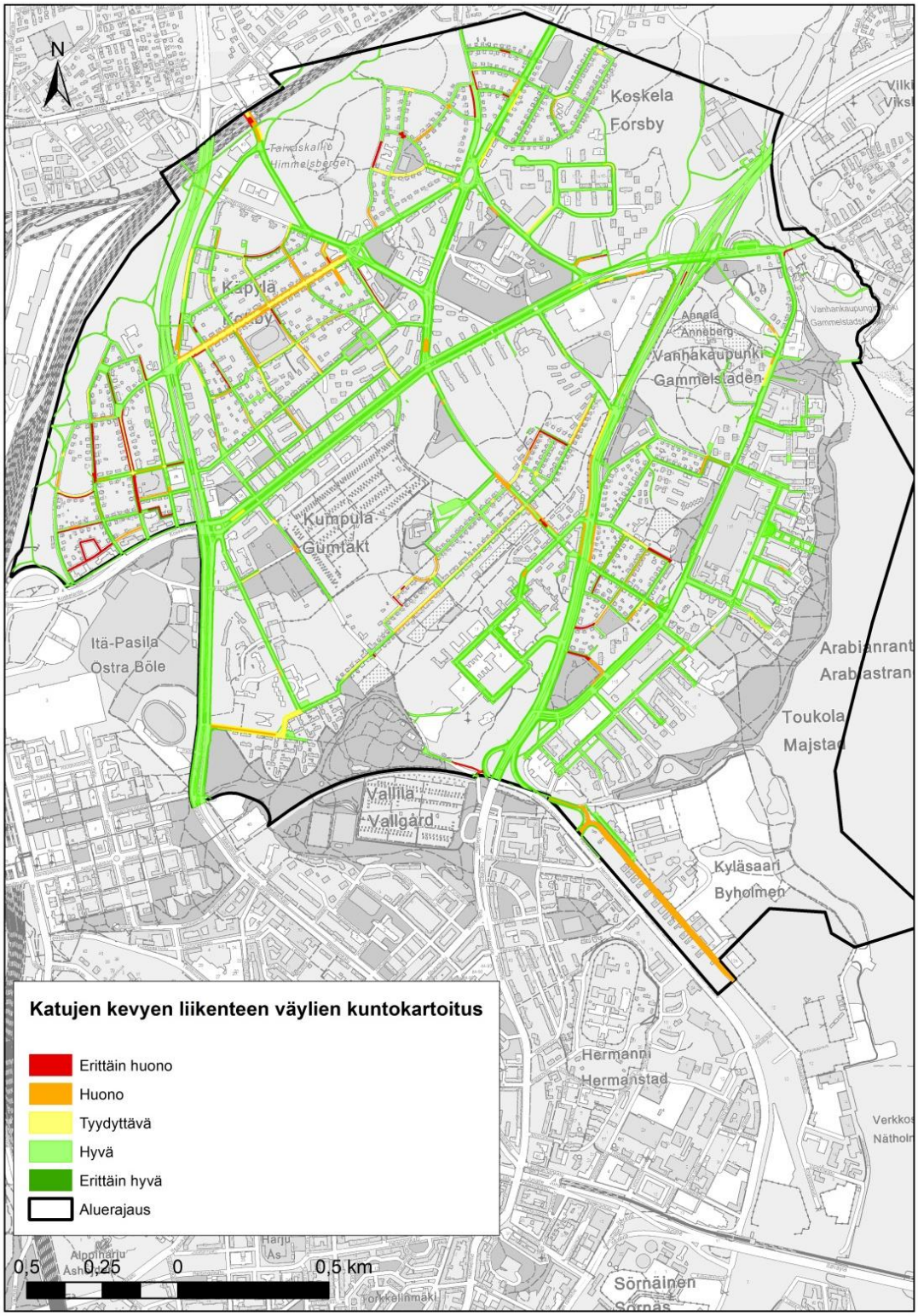

Kuva 6. Ote kuntokartoituksen paikkatietoaineistosta, katujen kuntokartoitus.

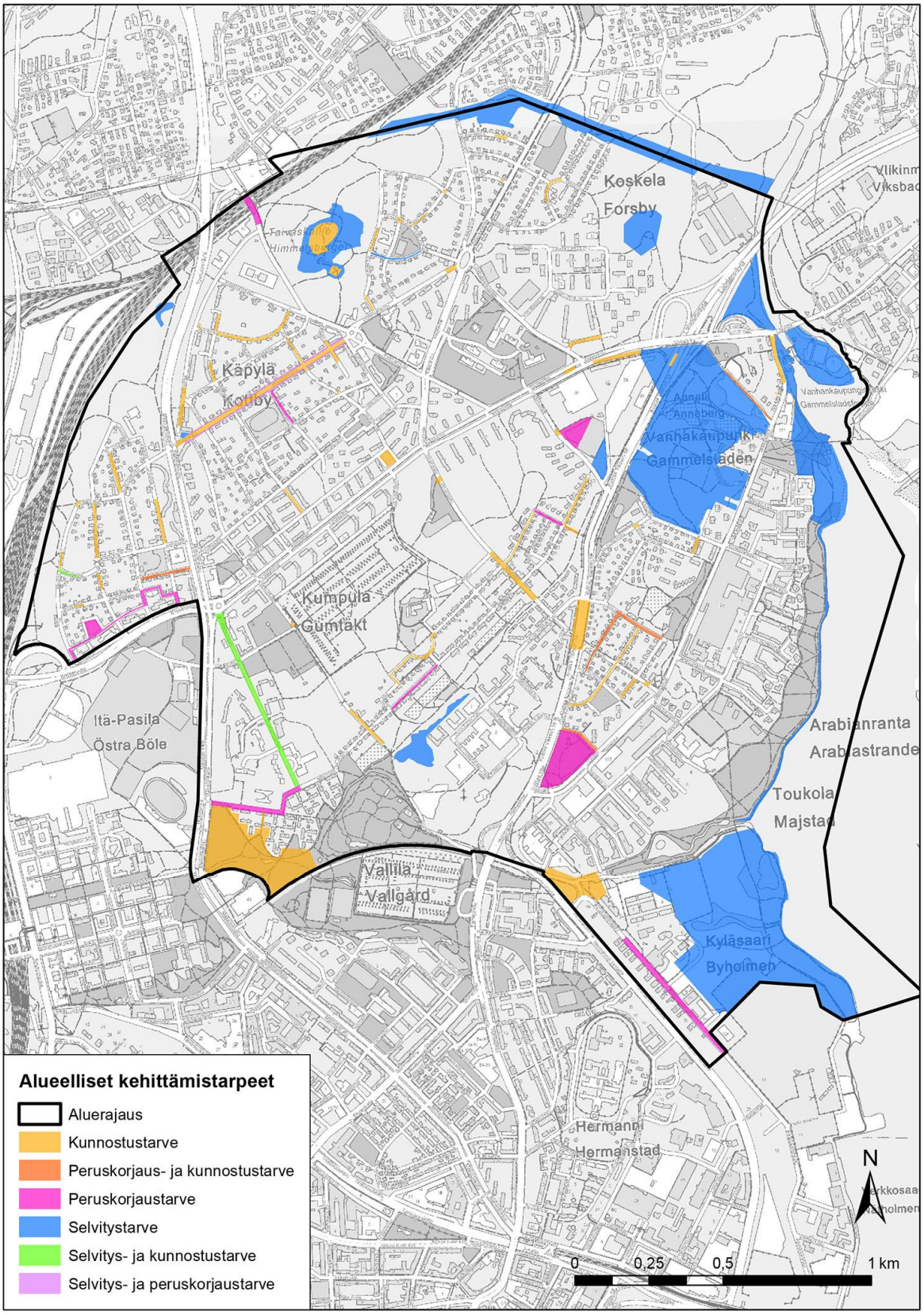

Kuva 7. Tarveselvityksessä esitetyt alueelliset kehittämistarpeet ovat laajahkoja kehittämistä edellyttäviä kokonaisuuksia, kuten katuja, kääntöpaikkoja tai viheralueita.

2.4 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet

Seuraavassa on listattu alueen keskeisimmät maankäyttö- ja liikennehankkeet. Hankkeita on käsitelty yhteistyötapaamisessa kaupungin eri hallintokuntien edustajien kanssa tarveselvitysvaiheessa.

Käpylä, Kumpula, Koskela

- Käpylän länsiosan asemakaavan muutos, alue suojellaan
- Kumpulan kampuksen itäreunan asemakaava, valmisteilla
- Koskelan varikko ja sairaala-alue, asemakaava valmisteilla

Toukola, Vanhakaupunki, Arabianranta

- Ammattikorkeakoulu Arcadan rakennuksen ja DIAKin opiskelijatalon asemakaavan muutos Kyläsaaressa, valmisteilla
- Kalasataman ja Kyläsaaren aluerakentamisprojekti
- Hermannin rantatien tekninen yleissuunnittelu
- Hämeentie 153, asemakaava

Tarkastelualue

- Veräjämäen pikkuhuvilat, suojelukaava
- Oulunkylän aseman ympäristön täydennysrakentaminen (liittyy Raide-Jokeriin)

Liikuntaviraston hankkeet

- Vanhankaupungin itärannan ja Viikin reittien kehittäminen
- Arabianrannan liikuntapuiston kehittäminen
- Kumpulan maauimalan kehittäminen
- Käpylän alueen kenttäsuunnitelmat
- Käpylän liikuntapuiston ja Velodromin kunnostus
- Pyöräpysäköintiverkoston rakentaminen aloitettu, jossa Pikkukosken uimaranta on ensimmäinen kohde (rakenteilla), Kumpulan maauimala seuraava
- Mäkelänrinteen urheiluhalli (uimahallin ja koulun väliin)
- Kyläsaaren veneensäilytyspaikat (poistuvat)

Liikenne

- Käpyläntien-Kullervontien liikennesuunnitelma, Käpyläntien yleissuunnitelma aloitetaan v. 2018
- Pyöräliikenteen laatukäytävien (baanojen) verkkosuunnitelma
- Pasila-Käpylä baanayhteys, toteutussuunnittelu
- Intiankadun alikulun suunnittelu on keskeytyksissä
- Kunnalliskodintien muutokset ovat riippuvaisia Koskelan sairaala-alueen kaavan etenemisestä.
- Veturitien suunnitelma ja Tuusulanväylän kääntäminen Veturitielle
- Hermannin rantatie ja koko katuverkosto sen itäpuolella Kyläsaaren alueella suunnitellaan Kalasataman asemakaavoituksen yhteydessä uudelleen. Hermannin rantatiellä varaus raitiotieliikenteelle ja Sörnäistentunnelille.

3 Suunnitelma-alueen analyysit ja viher- ja sinirakenteen kehittäminen

3.1 Ekosysteemipalvelut

Työssä on tunnistettu suunnittelualueen tärkeimpiä ekosysteemipalveluja viherrakenteen tyypittelyyn pohjautuvan tarkastelun avulla. Tarkasteluun on otettu mukaan koko viherrakenne, myös yksityiset alueet, sillä viherrakenteen ominaisuuksiin, kuten puuston ja kasvillisuuden määrään, saavutettavuuteen ja läpäisemättömien pintojen osuuteen, jotka vaikuttavat ekosysteemipalveluihin, voidaan vaikuttaa lähes kaikissa hankkeissa ja alueen kehittämisessä eri suunnittelutasoilla.

Alueen tärkeimmät ominaispiirteet on kuvattu tiiviisti alla. Kunkin aluesuunnitelman osa-alueen ominaispiirteet ja arvot on kuvattu taulukossa (liite 10) ja ne on huomioitu aluekorttien tavoitteissa. Lisäksi on tarkasteltu alueen viher- ja sinirakenteen ominaisuuksia kuten latvuspeittävyyttä (vihreä verkosto) ja läpäisemättömien pintojen osuutta (sininen verkosto).

Kokonaisuudessaan suunnittelualueen tärkeimmät arvot ekosysteemipalveluiden kannalta ovat:

- Viheralueiden monipuolisuus ja niiden muodostama vaihteleva mosaiikki. Historialliset virkistys- ja luontoarvot limittyvät alueen viherrakenteessa koko kaupungin mittakaavassa poikkeuksellisella tavalla.
- Vanhat ja näyttävät, koko Helsingin mittakaavassa arvokkaat puukujanteet.
- Kulttuurisesti ja ekologisesti rikkaat, vehreät puutaloalueet, ja niiden muodostama kaupunkikuva ja katumiljöö.
- Metsäisten selänteiden kallioiset lakialueet, jotka ovat pääosin säilyneet rakentamiselta, ja jotka ovat asukkaiden arvostamia lähivirkistysalueita, usein historiallisia juhla- tai näköalapaikkoja sekä geologisesti arvokkaita.
- Julkinen rantavyöhyke, jota seuraa jatkuva reitistö, johon sisältyy niin rakennettua kuin luonnonmukaista merenrantaa ja joenrantaa, ja joka liittyy osaksi Vanhankaupunginlahden ja Vantaanjoen varren yhteyksiä. Kyläsaari erottuu tässä omana kokonaisuutenaan. Lisäksi alueen sinirakenteeseen sisältyy kaksi purouomaa, jotka rikastuttavat kaupunkiympäristöä niin ekologisesti kuin maisemallisesti.
- Jalojen lehtipuiden osuus alueen puustosta on huomattava. Jalopuuvaltaiset metsäalueet, Annalan harvinaislaatuinen tammimetsä ja Kumpulan

kartanon ympäristö kertovat alueen historiasta ja lisäävät kaupunkiluonnon monimuotoisuutta.

- Alueen arvoja ja ominaispiirteitä ekosysteemipalveluiden näkökulmasta on kuvattu tarkemmin kohdissa vihreä verkosto ja sininen verkosto sekä aluekorteissa (liite 1).

3.2 Sininen verkosto

Aluesuunnitelman suunnittelualuetta laajempi tarkastelualue määrittyy Kumpulanpuron valuma-alueen (kuva 8) ja osin Vantaanjoen ja Vanhankaupunginlahden valuma-alueiden perusteella.

Aluesuunnitelman yhteydessä tehtiin tarkastelu läpäisemättömien pintojen osuudesta koko suunnittelualueella (liite 9). Läpäisemättömien pintojen osuudella tarkoitetaan kaikkien sellaisten rakennettujen pintojen osuutta maa-alasta, jotka eivät läpäise vettä (tai läpäisevät vain vähän). Mitä vähemmän läpäisevää pintaa on, sitä enemmän hulevettä muodostuu ja sitä huonompilaatuista se on. Tähän vaikuttaa lisäksi maaperän ominaisuudet, mutta myös kasvillisuuden määrällä ja laadulla on merkitystä. Läpäisevien pintojen osuuden on todettu olevan yhteydessä myös kaupunkiympäristön eliölajirikkauteen (Helsingin kestävä viherrakenne). Suunnittelualueella läpäisemättömiä pintoja on runsaasti Koskelantien ympäristössä Käpylässä sekä Arabianrannassa. Erityisesti näillä alueilla tulisi kehittää hulevesien kestävän hallinnan ratkaisuja.

Kumpulanpuro on voimakkaasti rakennettu ja osittain putkessa kulkeva kaupunkipuro, jonka valuma-alueella on runsaasti läpäisemättömiä pintoja sekä veden laadulle riskiä aiheuttavaa toimintaa. Sinisen verkoston osalta keskeisenä tarpeena alueella on Kumpulanpuron virkistysarvon ja ekologisen arvon parantaminen. Lisäksi Kumpulanpuron tulvimiseen liittyviin haasteisiin tulisi löytää ratkaisuja.

Kumpulanpuron tilanteen parantaminen vaatii tarkastelua koko valuma-alueella. Toisaalta kaupunkikuvallisesti ja osana viherrakennetta purolaaksoa voidaan kehittää myös paikallisemmin. Puroympäristöön liittyy siis kaksi tarvetta;

- Hulevesien laadullisen ja määrällisen hallinnan keinojen selvittäminen koko valuma-alueella. Tähän liittyen on selvitettävä myös mahdollisuudet sekaviemäröintijärjestelmien purkamiseksi valuma-alueella.
- Puron huomioiminen kaupunkirakenteen ja keskeisten viheralueiden osalta (ks. rakennettujen viheralueiden kunnostustarpeet). Tarpeet on esitetty vain suunnittelualueella; havainnollisempaa olisi esittää tarpeet koko uoman osuudella, jolloin uoman jatkuvuus tulisi paremmin esiin.

Kumpulanpuron valuma-alueella sijaitsee yksi kosteikko Louhenpuiston pohjoispäässä (kuva 8). Kosteikkoon kerääntyy hulevesiä Taivaskallion länsipuoliselta alueelta. Se tasaa valumia ja kosteikon ympäristö muodostaa monimuotoisen korpimaisen elinympäristön.

Vanhankaupunginoja on alueen toinen pieni kaupunkipuro. Voimakkaasti muokattu uoma on välillä jopa kadonnut maisemasta, mutta sitä on sittemmin kunnostettu.

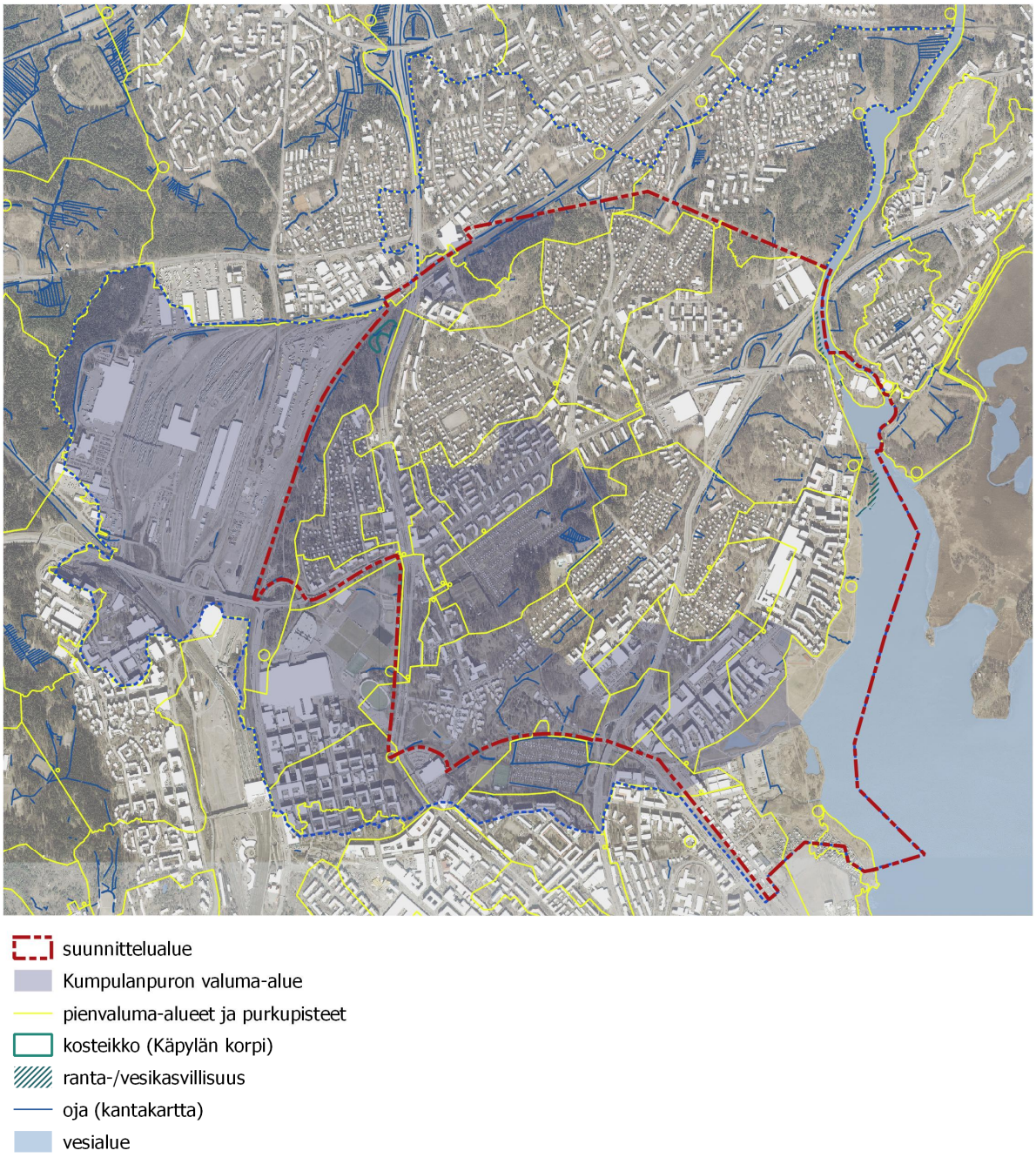

Kuva 8. Sininen verkosto ja valuma-alueet.

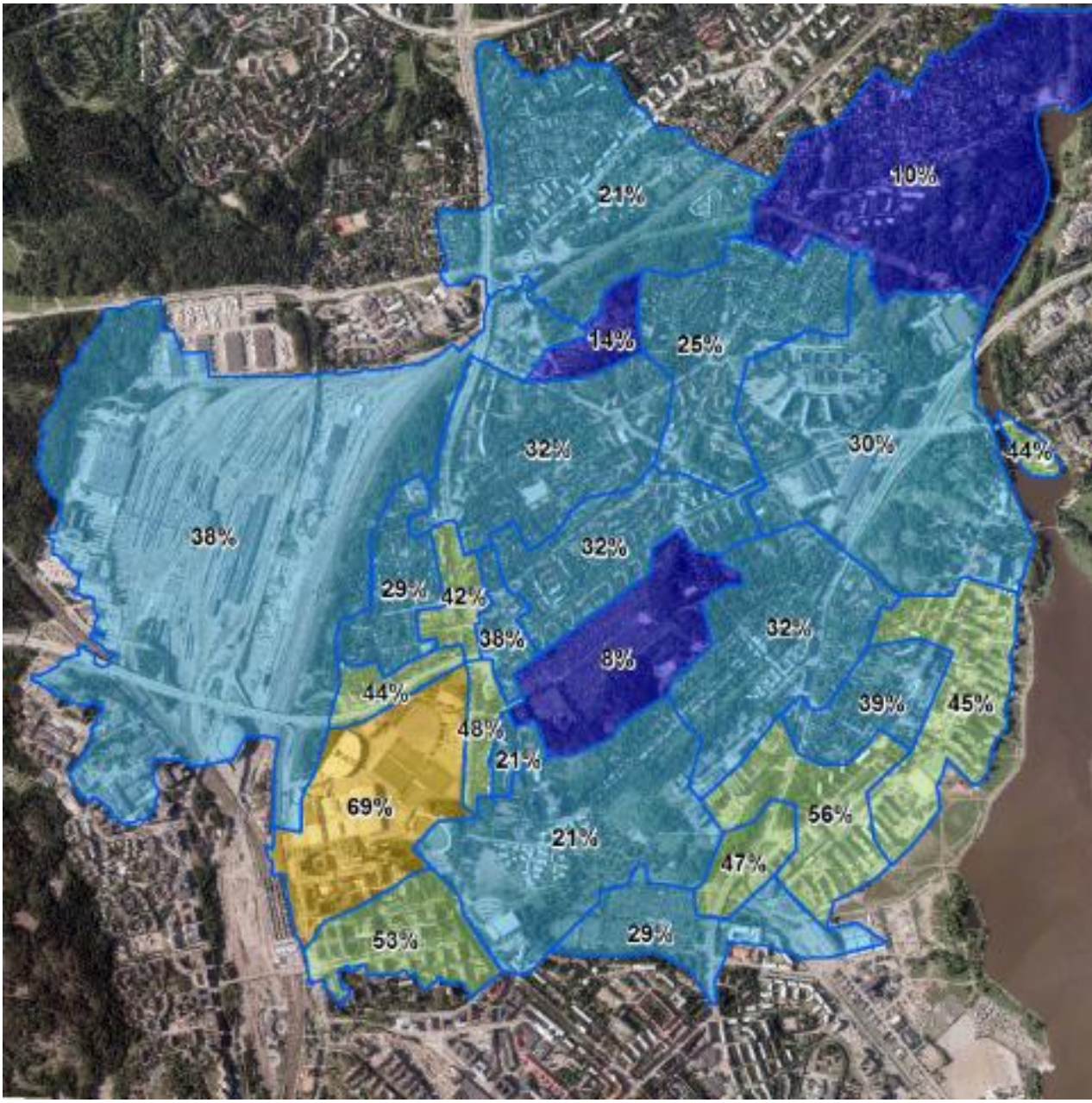

Kuva 9. Suunnittelualueen läpäisemättömien pintojen osuudet pienvaluma-alueittain.

Ranta-alueet

Ranta-alueet ovat niin ekologisessa kuin kulttuurisessa mielessä arvokkaita alueita. Ranta-alueisiin liittyy myös erityisen voimakas rakentamispaine maan arvon vuoksi, mikä näkyy selvästi myös suunnittelualueella. Suuri osa alueen merenrantaviivasta on täyttömaa-aluetta ja alueen tiiviimmin rakennetut osat sijoittuessa lähimmäs

rantaa. Luonnon muovaamaa rantaviivaa ei alueella juurikaan ole, lukuun ottamatta pientä kallioista ranta-aluetta Vanhankaupunginkosken kupeessa. (kuva 10. rantatyypit).

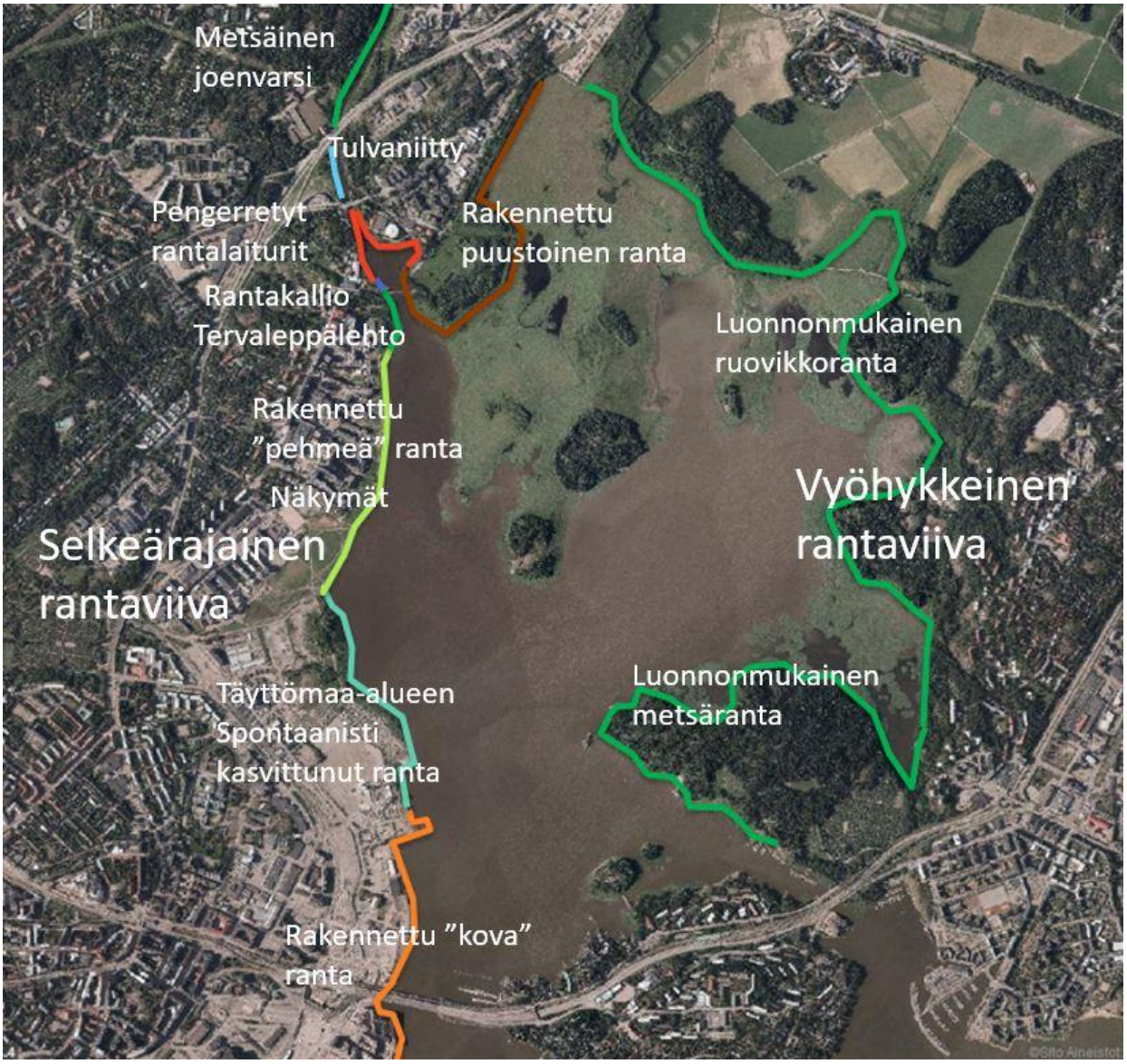

Kuva 10. Erilaisia rantatyyppejä Vanhankaupunginlahdella.

Alueen rantavyöhykettä tulee tarkastella osana Vanhankaupunginlahden luonto- ja virkistysaluekokonaisuutta. Vaikka rantojen erityisarvo on korostunut kaupunkisuunnittelussa, ei rannoilla kuitenkaan ole hoitoluokitusta lainkaan. Alueella on tarve rantakasvillisuuden kehittämisen ja hoidon tavoitteiden suunnittelulle. Rantavyöhykkeen kehittäminen ja hoidon suunnittelu tulee tehdä kokonaisuutena.

Erityisesti Arabian rantapuiston toimintojen kehittäminen on noussut selkeänä tarpeena asukasvuorovaikutuksen kautta; erilaisille toiminnoille on kysyntää ja niitä olisikin lahden kokonaisuuden kannalta parempi sijoittaa rakennetulle puolelle kuin luonnonsuojelualueelle. Veden läheisyys ja avarat näkymät lahdelle ovat

rantapuiston keskeinen virkistysarvo. Puiston kapea rantavyöhyke on yhtenäinen mutta toisaalta monotoninen. Sen ekologiset arvot ovat niukat, mutta potentiaali on korkea. Rantapuistoissa on hyvät mahdollisuudet kehittää esimerkiksi hulevesien käsittelyä ja tulva-alueita monipuolistamaan kaupunkiluontoa.

Koko rantapuistovyöhykkeen suunnittelussa ja hoidossa kiinnitetään huomiota näkymiin ja pääsy ja oleskelumahdollisuuksiin veden ääressä. Rantavyöhykkeen kasvillisuutta ja elinympäristöjen monipuolisuutta tulee kehittää.

Kyläsaaren puolella rannan saavutettavuus nykyisellään on heikko, mutta toisaalta puustoinen ja luonnonmukaisempi ranta-alue tarjoaa vastapainoa Arabianrannan avoimuudelle ja hyvät mahdollisuuksia luonnon tarkkailuun.

3.3 Vihreä verkosto

Suunnittelualue on viherrakenteeltaan hyvin monimuotoinen ja se muodostaa mosaiikkimaisen verkoston. Viherrakenne sisältää niin luonnonmukaisia kuin ihmisen muokkaamia ja rakentamia ympäristöjä, mukaan lukien pihat ja katuvihreä (kuva 11. Viherrakenteen tyypit).

Alueen viherrakenteen ydinalueita ovat suunnittelualueen laajat yhtenäiset viheralueet: Taivaskallio, Vanhankaupunginkoski – Kellomäki – Annala - kokonaisuus, Koskelan metsäalue, Vallilanlaakson viheralueet, Kumpulanlaakson monipuolinen kokonaisuus, sekä rantavyöhyke kokonaisuudessaan. Näistä moniin sisältyy erityisen moniarvoisia viheralueita, joilla on sekä virkistyksellisiä, historiallisia että luontoarvoja. Lisäksi väljät puutalokaupunginosat muodostavat omat kokonaisuutensa, joilla on merkitystä myös viherrakenteen kannalta (kuva 11. Viherrakenteen tyypit, piha-alueet)

Viherrakenteen kytkeytyneisyys tarkoittaa lajien mahdollisuutta liikkua tai levitä sille sopivien elinympäristölaikkujen välillä. Kaupunkiympäristössä kytkeytyneisyys palvelee parhaimmillaan niin ihmistä kuin muitakin lajeja samanaikaisesti. Kytkeytyneisyys ei välttämättä tarkoita suoraa viheralueyhteyttä alueiden välillä. Esimerkiksi suunnittelualueella vehreät pientaloalueet ja puukujanteet muodostavat huomattavan osan viherrakenteesta ja vaikuttavat siten osaltaan alueiden väliseen kytkeytyneisyyteen (liite 9: latvuspeittävyys).

Viheryhteys on viheralueita yhdistävä viheralue, joka palvelee ihmisten liikkumista ja virkistäytymistä (virkistysyhteys), eliöiden liikkumista ja leviämistä (ekologinen yhteys) tai molempia näistä. Viheryhteyksillä voi olla myös muita funktioita, kuten hulevesien hallinta. Suunnittelualue on osa Vantaanjoen vartta seuraavaa viheryhteyttä, joka on osa yhdestä Helsingin ekologisen verkoston runkoyhteydestä (Helsinkipuisto).

Vantaanjoen varren viheryhteys on kulttuuriympäristöjen leimaama, metsäisten ja avointen alueiden vaihteleva kokonaisuus, jossa keskeisessä roolissa ovat ranta-alueet. Suunnittelualueen kohdalla tätä yhteyttä katkaisevat päätiet, joilla on voimakas estevaikutus. Kytkeytyneisyyden parantamiseen tulisi kiinnittää huomiota maankäytön suunnittelussa ja pääväylien kehittämisen yhteydessä. Vantaanjoen varren yhteys ja suunnittelualue liittyvät välittömästi Vanhankaupunginlahden kokonaisuuteen, joka on koko Helsingin arvokkain suojelualuekokonaisuus ja myös Natura 2000 –alue.

Koko aluesuunnittelualueella on noin 300 hehtaaria vihreätä pinta-alaa, kun mukaan lasketaan yleisten alueiden metsien, niittyjen ja katupuuston lisäksi yksityiset ja julkiset, pääosin puustoiset pihat. Metsiä ja niittyjä tästä kokonaisalasta on kaikkiaan

noin 100 hehtaaria eli noin 17 prosenttia. Viherpinnan suhteellinen osuus koko suunnittelualueesta (620 ha) on noin 49 %.

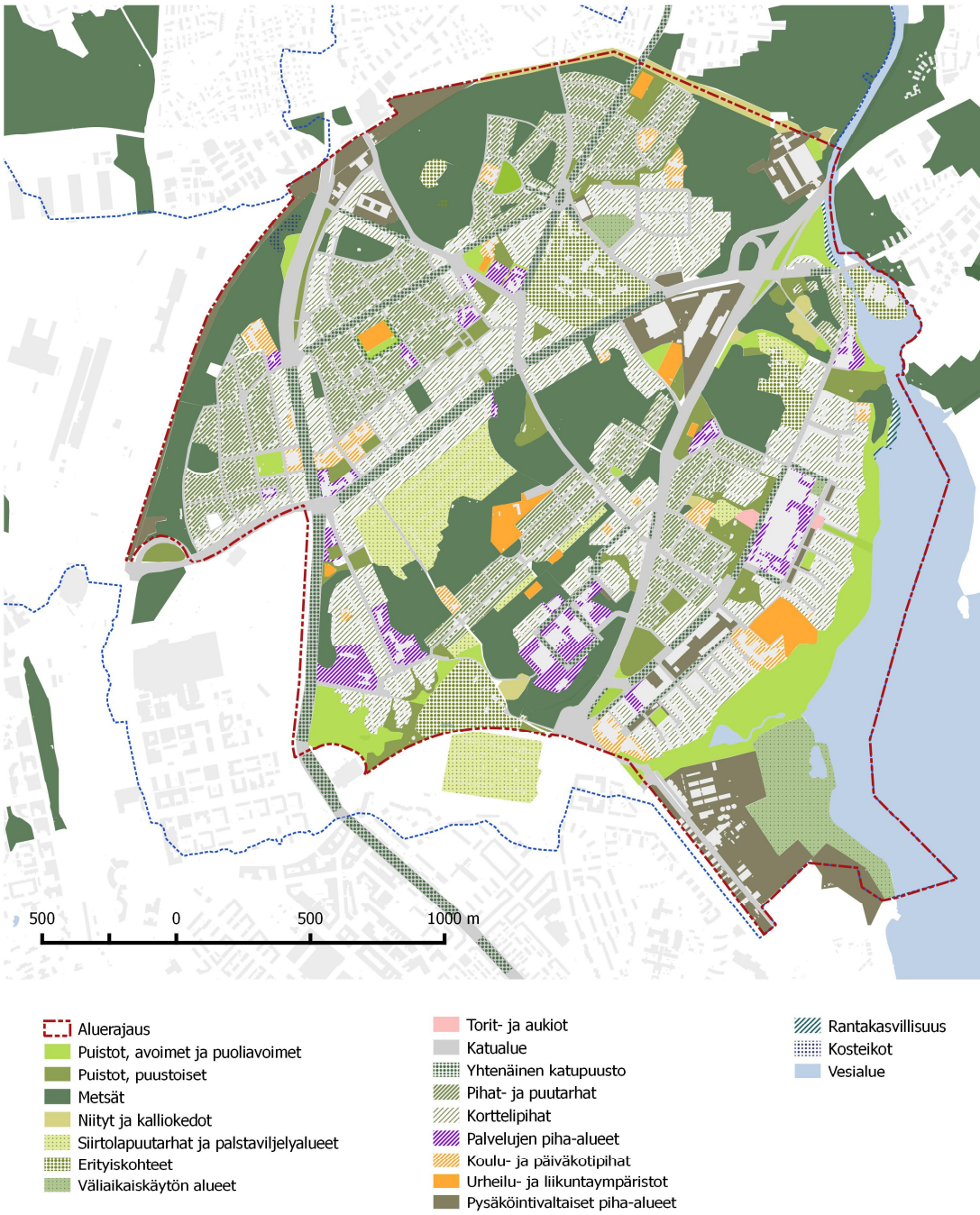

Kuva 11. Kuvassa on esitetty aluesuunnitelman yhteydessä laadittu alueen viherrakenteen tyypittely. Kartalta on nähtävissä erilaisten viheralueiden suuri määrä ja monimuotoisuus alueella. Tyypittelyssä mukana ovat myös yksityiset alueet, jotka muodostavat merkittävän osan viherrakenteen kokonaisuudesta.

Metsät

Alueella on suhteellisen runsaasti metsäisiä viheralueita. Metsäverkoston kytkeytyneisyys on kuitenkin heikko. Useat metsäalueet ovat kapeita reunametsiä ja alueen metsistä huomattava osa on myös kallioisia vähäpuustoisia metsiä. Laajempia metsäverkoston yhteyksiä katkovat myös useat päätiet. Metsäverkostoa täydentävät ja sen kytkeytyneisyyttä parantavat puustoiset puistot ja piha-alueet, joita alueella on runsaasti ja jotka muodostavat metsäalueiden kanssa laajempia puustoisia alueita. (liite 9: metsäverkosto ja latvuspeittävyys).

Koko Helsingin mittakaavassa poikittaisia (vihersormia yhdistäviä) metsäverkoston ekologisia yhteyksiä on vähän. Helsingin luonnonsuojeluohjelman metsäverkostotarkastelussa Kumpulan maauimalan metsä on tunnistettu "välittäväksi" metsäalueeksi ja se on alueella ainut metsäalue, joka on täyttänyt "metsäverkostoselvityksen kriteerit". Paikallisella tasolla tarkasteltuna Taivaskallion ja Louhenpuiston alueet muodostavat suhteellisen yhtenäisen puustoisen vyöhykkeen.

Metsäverkoston haaroina toimivat myös rakennetut puistot, puurivit ja pihat, joihin sisältyy puustoa. Ihmisen luomien korvaavien elinympäristöjen merkitys kasvaa tulevaisuudessa myös Helsingissä luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Suunnittelualueella tämä tarve korostuu kantakaupungin sekä Vanhankaupunginlahden suojelualueiden välimaastossa.

Erityisesti Kumpulan ja Koskelan osa-alueilla metsien osuus viherrakenteesta on huomattava. Metsäalueilla on runsaasti karuja kalliometsiä ja avokallioita, mutta rehevämpiäkin metsiä löytyy rannoilta sekä laaksoalueilta ja niiden reunamilta. Alueella on myös runsaasti jalopuuvaltaisia vaahtera ja tammimetsiä (¼-osaa kaikista metsistä).

Metsät toimivat alueella virkistys- ja ulkoilualueina, tarjoavat luontokokemuksia ja terveyshyötyjä, mutta myös jäsentävät kaupunkirakennetta, kertovat maisemarakenteen ominaispiirteistä ja rajaavat myös kaupunkikuvallisesti erityyppisiä alueita toisistaan. Metsät tarjoavat elinympäristöjä, ylläpitävät ekologista verkostoa ja kaupunkiluonnon monimuotoisuutta. Erityisesti jalopuuvaltaiset metsiköt ovat lajistoltaan monimuotoisia ja kertovat myös alueen kartanohistoriasta. Joillakin alueilla on nähtävissä runsaasta ulkoilukäytöstä johtuvaa kenttäkerroksen kulumista. Tämä näkyy muun muassa ylileveinä ja mutaisina polkuina sekä kallioiden kulumisena.

<u>Metsäalueiden kehittämisen ja hoidon yleisiä periaatteita</u>

Metsäisten arvojen säilyttämisen ja kehittämisen kannalta tärkeimpiä seikkoja ovat mm. metsäalueiden muoto, koko ja kytkeytyneisyys (metsäverkosto), rehevöityneisyyden, kulumisen ja roskaantumisen ehkäisy, puuston monirakenteisuus, lahopuun määrä ja jalopuuston osuus erityisesti rehevämmillä kasvupaikoilla. Merkityksellistä on myös alueen liittyminen visuaalisesti ympäristöönsä. Metsien arvo liittyy myös metsämaaperään ja sen tarjoamiin ekosysteemipalveluihin mm. maaperän mikrobitoiminnan ja sen monimuotoisuuden ylläpitäjänä huleveden puhdistajana ja viivyttäjänä ja pienilmaston säätelijänä.

Avokallioita esiintyy paljon niin metsissä kuin pihoillakin. Ne ovat suosittuja näköala- ja ulkoilupaikkoja ja kaupunkikuvan ja suurmaiseman ominaispiirteiden kannalta arvokkaita kohteita. Arvojen säilyttämisen ja kehittämisen kannalta tärkeimpiä seikkoja ovat rehevöitymisen, kulumisen ja roskaantumisen ehkäisy. Suosituimmat

alueet tulisi kunnossapidon kannalta rinnastaa rakennettuihin puistoihin (mm. roskaantuminen, saavutettavuus).

Maiseman ja kaupunkikuvan kannalta tulee metsien hoidossa kiinnittää erityisesti huomiota metsän reunojen ja tärkeiden metsäisten ulkoilualueiden sisäänkäyntien hoitoon.

Metsäalueiden pääpiirteitä Toukolan, Kumpulan ja Koskelan alueella (Käpylän metsäalueiden kuvaukset on esitetty v. 2009 valmistuneen Käpylän aluesuunnitelman yhteydessä).

Alueen metsistä noin 2/3-osaa hoidetaan lähivirkistysmetsinä, pientä osaa puistometsinä ja suojametsiä on vajaa kymmenes alueesta. Peräti neljännes alueen metsistä on arvometsäluokassa C5 (sisältää mm. jalopuuvaltaiset kuviot. Lisäksi muutamien metsäisien kuvioiden hoitoluokkia on tarkoitus muuttaa A- tai B-hoitoluokkaan.

Alueesta metsämaita on 60 prosenttia . Muut alueet ovat lähinnä niittyjä ja kallioita. Kasvullisesta maasta reilu viidennes on keskirehevää ja reilu kolmannes rehevää. Pieni osa alueen metsistä on kuivahkoa tai kuivaa kangasta. Yleisin puulaji alueella on mänty (31 %). Toiseksi yleisin on vaahtera- ja tammivaltaiset kuviot (24 %). Haapa on pääpuulajina noin joka viidennellä kuvioista (18 %). Koivu on valtapuuna reilulla kymmenesosalla kuvioista (11 %). Kuusi on valtapuuna vajaalla kymmenyksellä kuviosta (9 %). Harmaa- ja tervaleppä on pääpuulajina viidellä prosentilla kaikista kuviosta.

Viidennes alueen puustosta on nuorta metsää. Reilu kolmannes (34 %) metsistä on varttunutta 41–60 vuotiasta metsää. Vajaa viidennes metsistä on vanhempaa yli 61–80 vuotiasta metsää. Vajaa kolmannes alueen metsistä on vanhoja, yli 100-vuotiaita metsiä.

Metsien hoito Toukolan, Kumpulan ja Koskelan alueella

Luonnonhoitotarpeita on esitetty 34 hehtaarille. Esitettyihin pinta-aloihin sisältyy kaikki hoitotoimenpidetarpeet, myös muutaman puun poistotarpeet reuna-alueilla. Lisäksi suurin osa hoidettavaksi esitetystä pinta-alasta on yksittäisten puiden poistoa ja pienpuuston hoitoa. Muutamalle yli-ikäiselle kuusikolle on esitetty pienaukkohakkuuta. Lisäksi harvennuksia on esitetty sinne, missä siitä on katsottu olevan hyötyä puustoa mm. elinvoimaisuuden, kerroksellisuuden ja jalopuustoisuuden parantamiseksi.

Vyöhykkeellinen reittien ja tonttien varsien luonnonhoito tehdään valmistuneen työohjeen mukaan poistamalla teiden, tonttien, reittien ja puistojen läheisyydestä huonokuntoisia ja kuolleita puita sekä poistamalla vaihtelevasti pienpuustoa. Nämä toimenpiteet tehdään vaihtelevalla etäisyydellä metsän luonteen, maiseman ja topografian mukaan työohjeen mukaisesti.

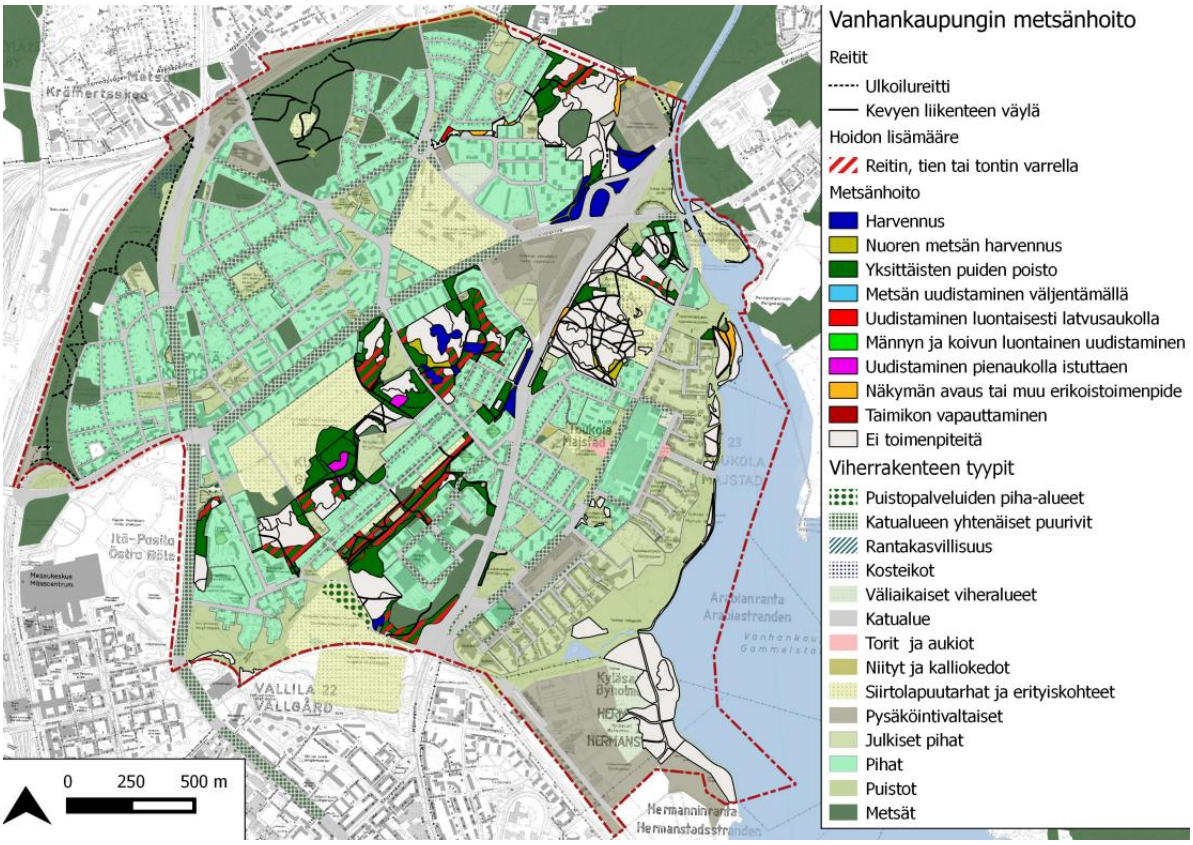

Kuva 12. Kartta varttuneen puuston toimenpidetarpeista koko viherrakenteessa Kumpulan, Koskelan ja Toukolan alueella.

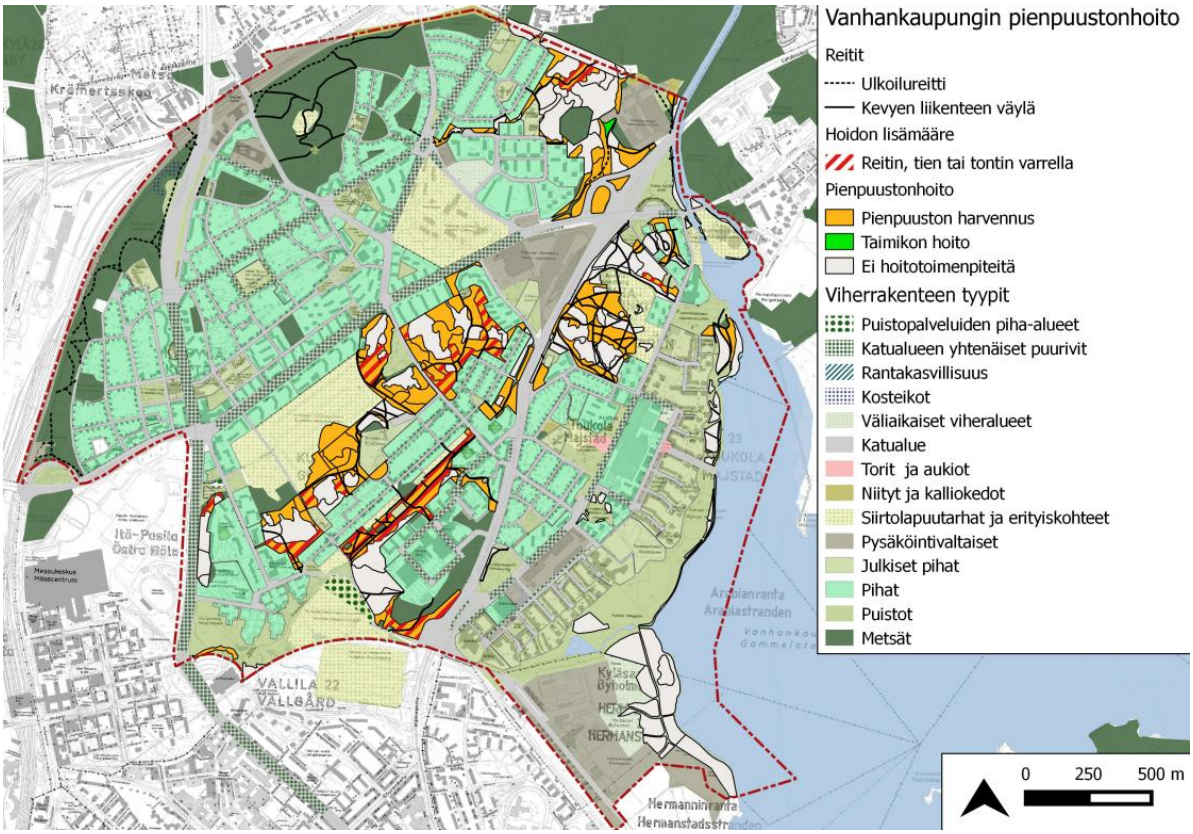

Kuva 13. Kartta pienpuuston hoidon tarpeista koko viherrakenteessa Kumpulan, Koskelan ja Toukolan alueella.

Metsien hoito Käpylän alueella

Käpylän osa-alueen metsien hoitotyöt on pääosin toteutettu luonnonhoitosuunnitelman mukaan (Käpylän alue- ja luonnonhoidon suunnitelma 2009). Seuraavan 10-vuotiskauden aikana Käpylän alueella tehdään reittien, tonttien ja teiden varsien vyöhykkeellistä hoitoa tarpeen mukaan.

Niityt

Suunnittelualueen niittymäisten elinympäristöjen ja kallioketojen verkosto on monimuotoinen (kuva 14). Kuvioita, joiden hoitoluokaksi on merkitty niitty, on alueella vajaa 16 hehtaaria. Nämä alueet ovat pääosin Annalan huvilan ja Vanhankaupungin alueella ja suurin osa niistä Vanhankaupunginojan molemmin puolin sekä siitä pohjoiseen. Osaa näistä alueista hoidetaan jo nykyisin avoimina alueina ja osa on hoitamattomia ja hiljalleen metsittyviä alueita. Lisäksi alueella on kallioketo, joka on merkitty arvometsäksi.

Niityt ovat lajirikkaita elinympäristöjä kasvillisuuden ja hyönteisten kannalta. Huomattava osa Helsingin eliölajiston, erityisesti putkilokasvien ja selkärangattomien, monimuotoisuudesta keskittyy avoimiin kulttuuriympäristöihin (Helsingin kestävä viherrakenne). Lisäksi avoimien niittyjen kautta on säilynyt alueen maiseman historiaa.

Niittyverkostoa täydentävät muut avoimet ja puoliavoimet elinympäristötyypit (siirtolapuutarha-alueet, avoimet puistot, joutomaa-alueet). Lisäksi ranta-alueilta löytyy pienialaisesti kostean paikan niittyjä ja tulvaniittyjä (Vantaanjoen ja Kumpulanpuron varsi, merenrantaniittyjä).

Niittykartalta erottuvat selvästi entiset Kumpulan kartanon ja Annalan huvilan ympäristöt, missä niityt ovat muistumia aiemmasta avoimesta viljelymaisemasta. Esimerkiksi Kustaa Vaasan puistossa on niittyalue paikalla, jossa on aiemmin ollut Annalan viljelysmaita Vanhankaupunginojan varressa. Myös Kumpulan kampuksen länsipuolisessa rinteessä on niittyalue paikalla, jossa on aiemmin sijainnut kartanon pihapiiriä. Näitä alueita tulee jatkossakin kehittää niittyinä.

Toisenlaisen kokonaisuuden muodostavat kallioiset lakialueet, joita alueella on runsaasti. Näitä ketomaisia ympäristöjä uhkaa monin paikoin umpeenkasvu ja rehevöityminen, mitä vilkas virkistyskäyttö edistää.

Kuva 14. Niittyverkosto

Niittyjen hoito

Niittylajiston monimuotoisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen vaatii hoitoa umpeenkasvun ja rehevöitymisen ehkäisemiseksi. Niittyjen hoidossa tulee kiinnittää huomiota myös kulumisen ehkäisyyn ja tärkeiden näkymien auki pitämiseen (esim. Kellomäki-Annala). Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta voidaan edistää kehittämällä ja ylläpitämällä niittymäisten alueiden verkostoa.

Suunnittelualueella voidaan tutkia mahdollisuutta lisätä niittyjen määrää esimerkiksi avaamalla umpeenkasvaneita entisiä viljelyalueita. Myös esimerkiksi vähäisessä käytössä olevia kenttiä voitaisiin kunnostuksen tai hoidon keinoin muuttaa niityiksi.

Arabian rantapuisto muodostaa laajan avoimen maisematilan, jossa suunnitelman mukaan tulisi olla monipuolisia niitty-ympäristöjä. Käytännössä nykyiset hoitomenetelmät ja maaperän laatu eivät tue tavoitteen toteutumista Arabian rantapuiston niittyelinympäristöjen kehittämisessä voitaisiin tarkastella myös rantavyöhykettä ja tulva-alueita (tulvaniityt).

Kuva 15. Arabianranta.

Rakennetut viheralueet

Rakennettujen viheralueiden ja puistojen osuus suunnittelualueen yleisistä viheralueista on noin 62 hehtaaria. Puistoilla on viherrakenteessa merkittävä rooli ja ne palvelevat laajaa käyttäjäryhmää. Puistoihin sijoittuu monipuolisesti erilaisia viheralueiden palveluita, kuten leikki- ja liikuntapaikkoja ja ne toimivat kohtaamis- ja kokoontumispaikkoina. Rakennettuihin puistoihin liittyy virkistyskäytön lisäksi huomattavia kaupunkikuvallisia arvoja.

Osa suunnittelualueen puistoista muodostaa luonnonmukaisten alueiden kanssa laajoja kokonaisuuksia, joilla on merkitystä viherrakenteen kannalta laajemmalla alueella. Tällaisia alueita ovat Kumpulan- ja Vallilanlaakson viheraluekokonaisuus ja Toukolan-Hermannin rantapuiston kokonaisuus.

Monin paikoin rakennetut viheralueet, puistometsät ja niityt limittyvät ja sekoittuvat muodostaen monimuotoisia kokonaisuuksia. Erityisesti reunavyöhykkeiden ja eri

viheraluetyyppien rajapintojen kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota (esimerkkinä Arabian rantapuisto ja Verkatehtaanpuisto).

Alueen puistojen kirjo on laaja aina pienistä korttelipuistoista, laajoihin toimintapuistoihin. Alueella on eri aikakausina rakentuneita puistoja; Käpylän, Olympia- ja Kisakylän suojelluista puistoista Annalan huvilapuutarhaan ja Arabianrannan 2000-luvun taidepuistoihin. Huomattavalla osalla alueen puistoista on kulttuurihistoriallisia arvoja aikakaudelleen tyypillisinä puistoina.

Suunnittelualueen monimuotoiseen viherrakenteen verkostoon sisältyy myös siirtolapuutarha, koulupuutarha, kasvitieteellinen puutarha ja Koskelan sairaala-alue. Alueella on myös laajoja pientaloalueita, joiden pihat lisäävät alueen puistomaista ilmettä ja luovat pienipiirteisiin katutiloihin puistomaisia piirteitä.

3.4 Hoitoluokkien muutostarpeet

Tarveselvityksessä on esitetty seuraavat viisi hoitoluokan muutosta:

- Otto-Iivari Meurmanin puiston itäpuoli on luonnonhoidossa, mutta hoitoluokitusrekisterissä luokassa A3. Selvitetään hoitoluokka.
- Taivaskalliolle johtavan Pekka Jokipaltion tien ja Kullervonkadun kulmaus pitäisi ottaa ainakin korkeiden luiskien osalta A3:een.
- Annalanpuistossa Kaironkadun jatkeen ympäristö on hoitoluokituksessa luonnonhoidon piirissä, tulisi ottaa A3:een.
- Vanhankaupungintien alkupäässä olevat niittyalueet pitäisi ottaa A3:een.
- Kumtähden kentän länsireunassa oleva metsälaikku tulisi muuttaa puistoksi peruskorjauksen yhteydessä.

Kuva 16. Otto-Iivari Meurmanin puisto.

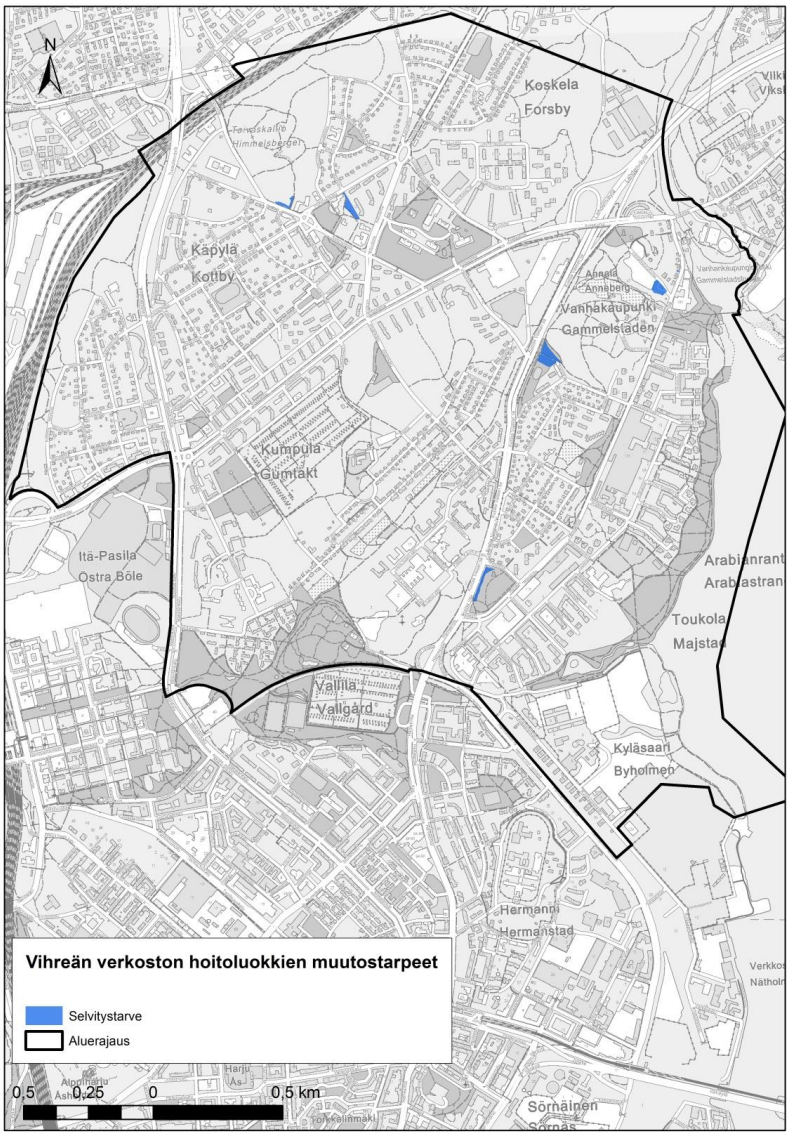

Kuva 17. Vihreän verkoston hoitoluokkien muutostarpeet.

3.5 Palveluverkosto viheralueilla

Toiminnalliset palvelut jakautuvat melko tasaisesti alueella. Koulut ja päiväkodit painottuvat Käpylään, Koskelaan, Kumpulaan ja Arabianrantaan hyvien kulkuyhteyksien päähän leikki- ja liikuntapalveluista. Puisto- ja ulkoilureitit ovat varsin kattavat ja luonnonläheisestä liikkumisesta voi nauttia eri puolilla suunnittelualuetta. Vanhankaupunginlahden rannat ovat aktiivisessa käytössä.

Alueella on useita hyväkuntoisia leikkipaikkoja ja kolme leikkipuistoa, joista lp Intia on määritelty erikoistason leikkipuistoksi. Leikkipuisto Kimmo on kulunut ja sen toiminnot tulee järjestää uudelleen. Kumpulanlaakson ja Saksanmäen pienten, hoitamatta jääneiden pallokenttien käyttötarve on selvitettävä. Pallokentän varusteet ja kalusteet tulee kunnostaa Louhenpuistossa ja Annalassa.

Alueella on kaksi koira-aitausta, jotka ovat kohtuullisessa kunnossa. Lähialueella on lisäksi kaksi aitausta. Vanhankaupungin ja Toukolan alueelle on useissa asukaspalautteissa toivottu uutta koira-aitausta.

Yhtenäisimmät hiihtoladut löytyvät Vanhankaupunginlahdelta.

Kuva 18. Annalan pallokenttä on ahkerassa käytössä, mutta kaipaa kunnostamista.

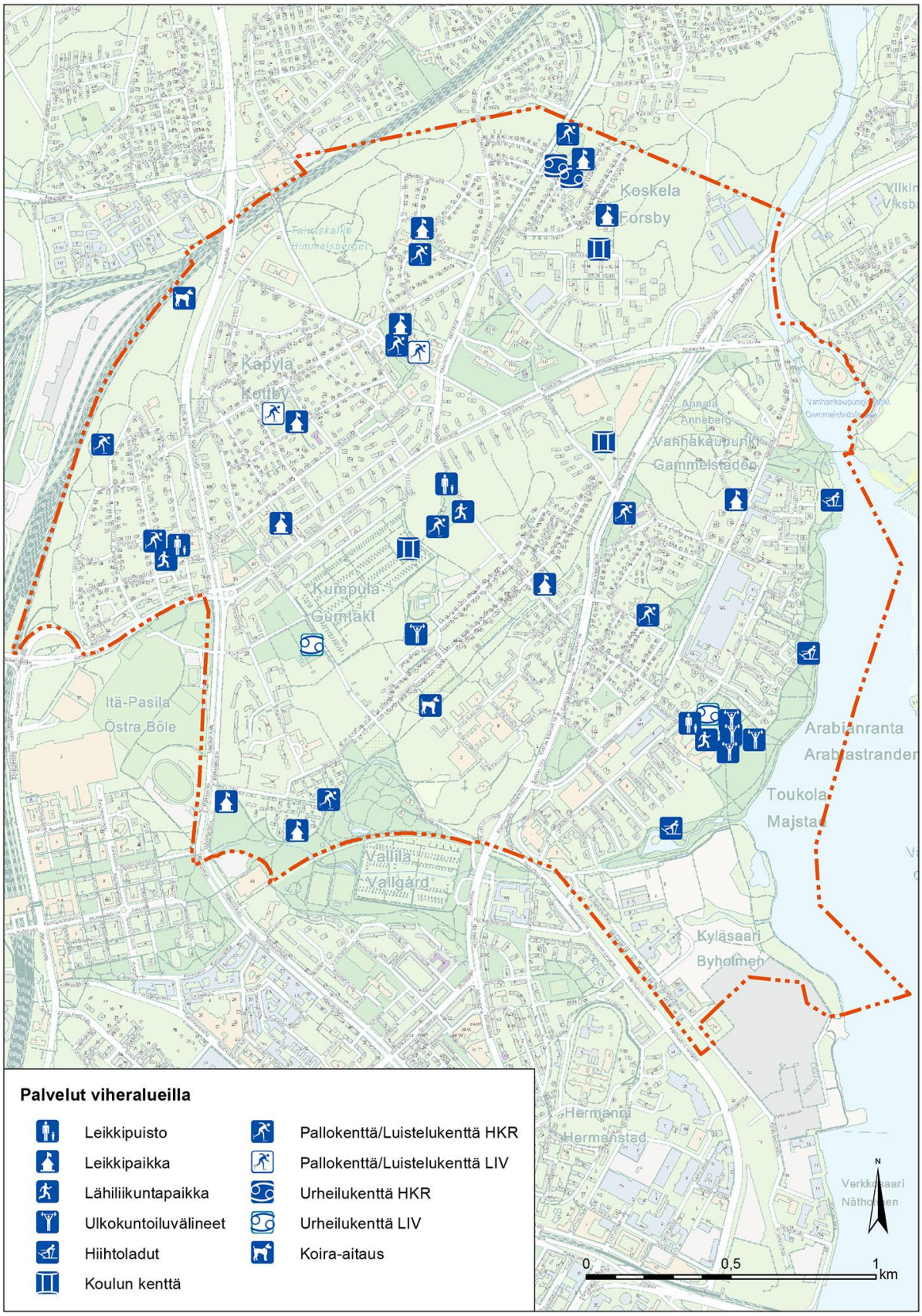

Kuva 19. Suunnittelualueen palveluverkosto.

3.6 Jalankulun ja pyöräilyn reitistöt

Jalankulun ja pyöräilyn reittiverkosto on katu- ja viheralueilla varsin kattava erityisesti jalankulun näkökulmasta. Viheralueilla rakennettujen reittien verkostot ovat pääsääntöisesti ahkerassa käytössä ja hyväkuntoisia, mutta katkeavat paikoin.

Puistoissa ja ulkoilualueilla sijaitsevat reitit ovat oleellinen osa kokonaisverkostoa, ja niiden rooli korostuu erityisesti laajempien viheralueiden kohdalla. Erityisen suuret vaatimukset kohteiden tärkeyden vuoksi on Annalan, Arabianrannan ja Vanhankaupunginlahden reittiverkostoilla. Nämä kaikki ovat suosittuja ulkoilureittejä, Arabianrannan ja Vanhankaupunginlahden kautta kulkee lisäksi erittäin vilkas pyöräilyn työmatkaliikenne.

Peruskorjaustarpeessa olevaa jalankulkureitistöä on paljon Käpylän alueella. Nämä väylät sijoittuvat pääasiassa katualueille ajoratojen yhteyteen ja ovat korotettuja ajoradasta betonisella reunakivellä.

Pyöräilyreitistön kehittämistarpeissa nousi esille erityisesti Pohjolankatu. Myös Kalervonkadulla ja Jyrängöntiellä olisi tarvetta uudelle pyöräily-yhteydelle.

Keskeisimmät suunnittelualueen läpi kulkevat yhdistetyt pyöräilyn ja jalankulun pohjois-eteläsuuntaiset yhteydet sijoittuvat Mäkelänkadun, Pohjolankadun, Kustaa Vaasan tien ja Hämeentien varsille.

Pyöräliikenteen laatukäytävien (baanojen) verkkosuunnitelmassa on esitetty kaksi baanaa suunnittelualueen läpi. Baanaverkko koostuu laadukkaiden pyöräteiden verkosta, joka mahdollistaa nopean ja tasavauhtisen pyöräilyn. Käpylän baanasta on laadittu toteutussuunnitelma.

Merkittävistä jalankulku- ja pyöräteistä huonon kuntonsa vuoksi tarveselvityksessä esille nousivat Isoniitynkatu, Pohjolankatu ja Kyläsaarenkatu. Myös Kustaa Vaasan tiellä ja Intiankadulla jalankulku- ja pyöräteissä on korjausta vaativia osuuksia. Yleisesti ottaen jalankulku- ja pyöräteiden vauriot painottuvat tonttikaduille. Tyypillisimpiä vaurioita olivat päällysteen verkkohalkeamat, pituushalkeamat ja epätasaisuudet.

Kuva 20. Suunnittelualueen halki kulkee kaksi suunniteltua baanareittiä; Käpylän ja Arabianrannan reitit. Ote Pyöräliikenteen laatukäytävien (baanojen) verkkosuunnitelmasta suunnittelualueella (KSV, liikennesuunnitteluosasto 19.2.2013).

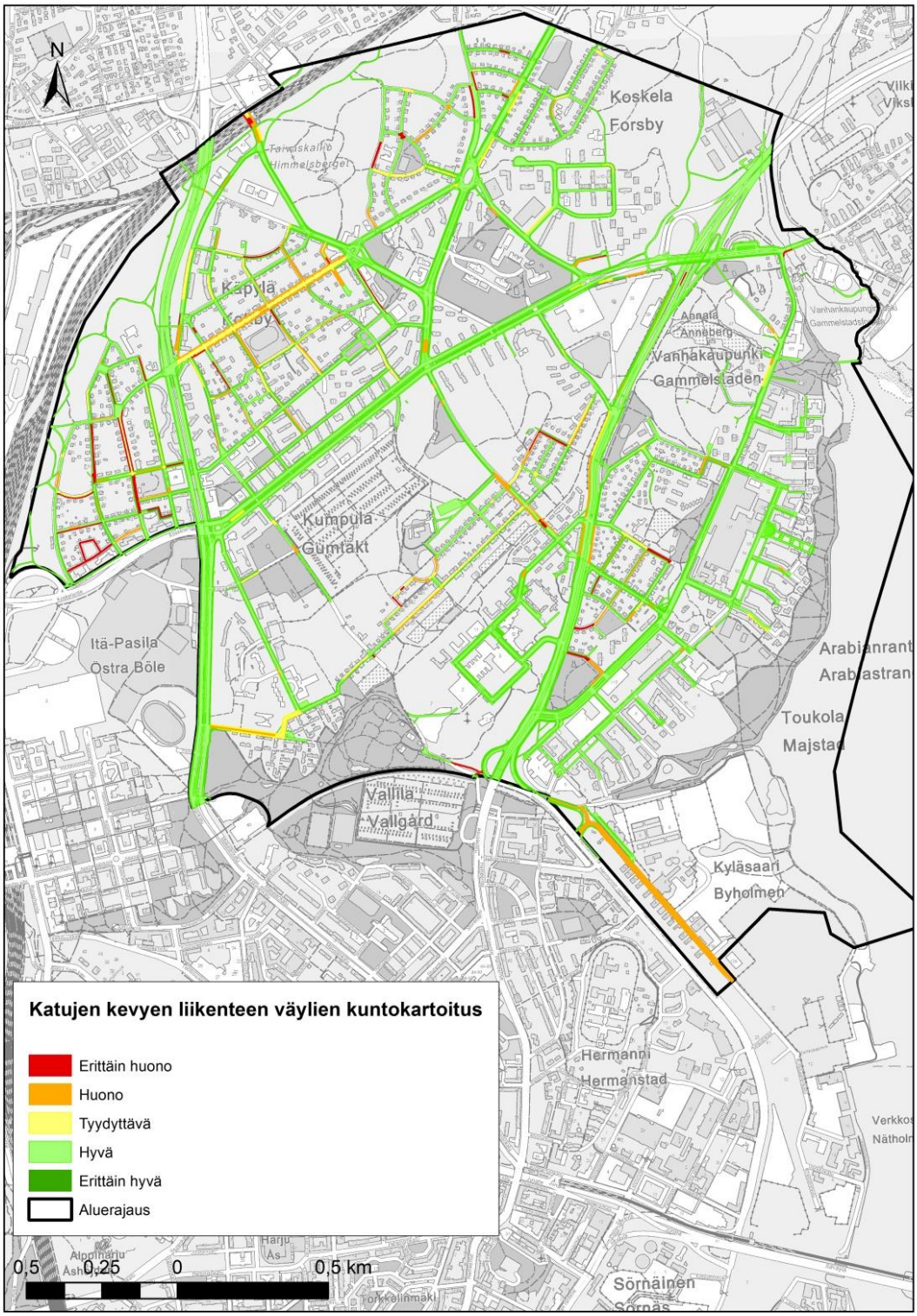

Kuva 21. Jalankulun ja pyöräilyn reittiverkoston kunto suunnittelualueella.

3.7 Lumilogistiikkaselvitys

Lumilogistiikkaselvityksen tavoitteena on ollut kartoittaa mahdolliset paikalliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lumenkasauspaikat sekä niiden laajuudet, mahdolliset ongelmat ja muutostarpeet yhdessä kaupungin kunnossapidosta vastaavien tahojen kanssa. Lyhytaikaisessa lumenkasauspaikassa lumet ajetaan alueelta vakituisille lumen vastaanottopaikoille, kun siihen tulee mahdollisuus, pitkäaikaisessa lumet saavat sulaa paikalleen. Lisäksi arvioitiin, millä katujaksoilla on mahdollista lingota lumet metsään niin, etteivät ne aiheuta vahinkoa.

Alueita etsittiin karttatarkasteluna, maastokatselmuksina ja selvittämällä tietoja kaupungilta ja verkosta.

Suunnittelualueelle ei ole tehty aikaisemmin lumilogistiikkaselvitystä. Suunnittelualueen lumet kasataan pääasiassa katualueelle varattuihin lumitiloihin sekä useimpien katujen ja viheralueiden laidoille, mutta runsaslumisina talvina olisi hyvä olla myös väliaikaisia ja paikallisia lumenkasauspaikkoja, johon lumet voi kasata ja parhaimmassa tapauksessa antaa sulaa.

Lähimmät vakituiset lumenvastaanottopaikat suunnittelualueella ja sen läheisyydessä ovat:

- Kyläsaari, sijaitsee suunnittelualueen kaakkoiskulmassa Kyläsaarenkadun varrella
- Viikin lumenvastaanottopaikka, etäisyys suunnittelualueen koilliskulmasta Viikintietä pitkin noin 1 km
- Oulunkylän lumenvastaanottopaikka, etäisyys suunnittelualueen pohjoisrajalta Oulunkyläntietä pitkin 2 km

Parhaiten suunnittelualueella paikallisiksi lumenkasauspaikaksi soveltuvia alueita kartalla esitettynä ovat:

- Nylanderin puiston alue Kumpulassa
- Tuusulanväylän ja Osmontien välissä oleva Liikenneviraston hallinnoima alue
- Kustaa Vaasan puiston niitty Vanhassakaupungissa
- Vallinlaaksossa Mäkelänkadun ja Isoniitynkadun kulmassa oleva alue
- Keijontien, Ilmattarentien, Kuutamotien, Metsätien, Kymintien ja Käpyläntien reunoissa esitetyille alueille lumet voisi lingota ja antaa sulaa.

Loput kartalla esitetyt alueet soveltuvat lyhytaikaisiksi kasauspaikoiksi, joista lumi ajetaan lumenvastaanottopaikoille. Lumilogistiikkaselvitys on kokonaisuudessaan esitetty liitteenä 5.

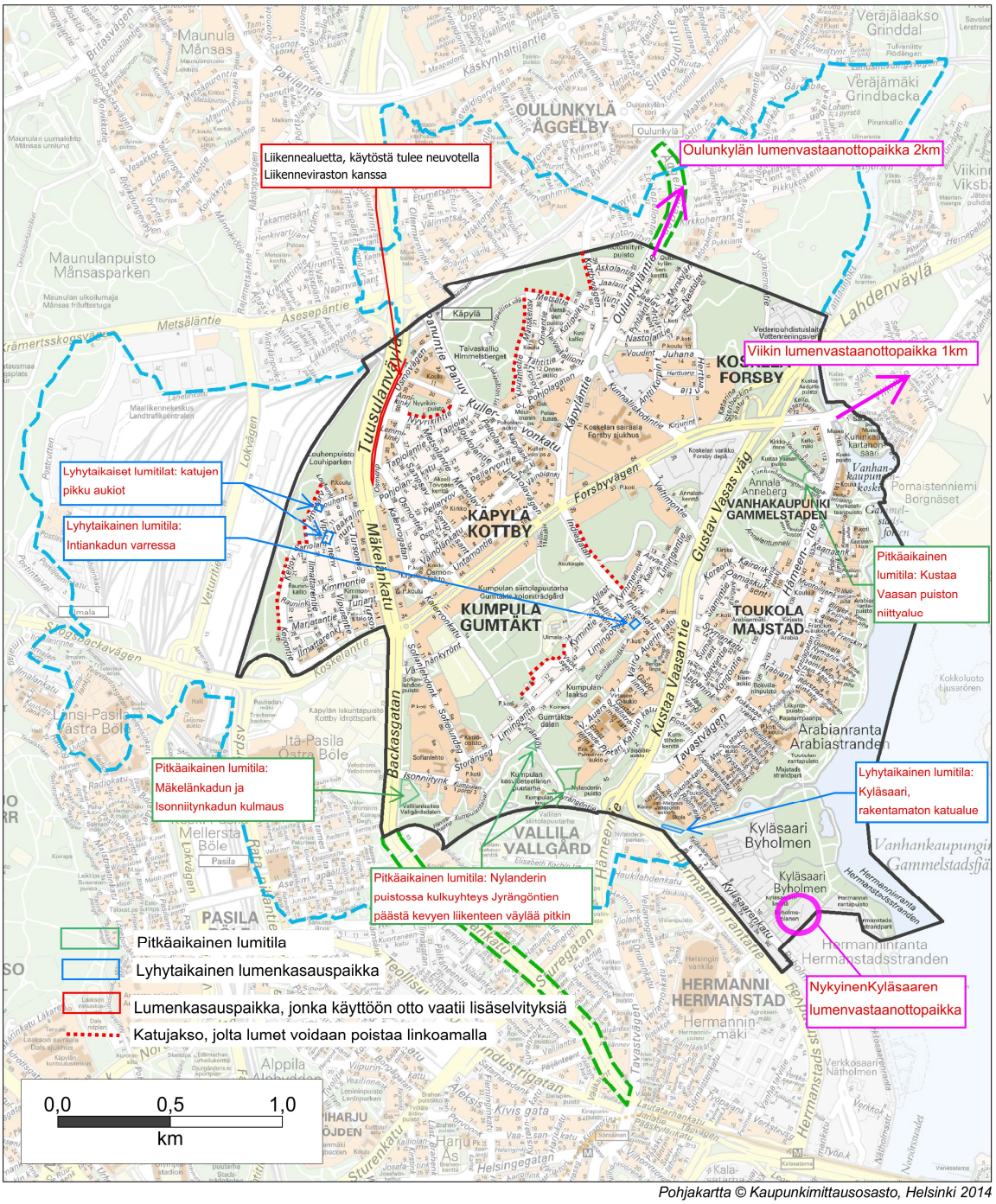

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2014

suunnittelualueen raja

tarkastelualueen raja

suunnittelualueen ulkopuolelle jatkuva puurivi

Kuva 22. Lumilogistiikan kartta.

4 Suunnitelman osa-aluekuvaukset

Suunnittelualue on jaettu seitsemään osa-alueeseen miljöötyypeittäin ja kullekin osa-alueelle on laadittu aluekortti kuvaamaan pysyvää tavoitetilannetta alueen ominaispiirteistä. Aluekortit on esitetty liitteessä 1 ja osa-alueet kuvassa 23.

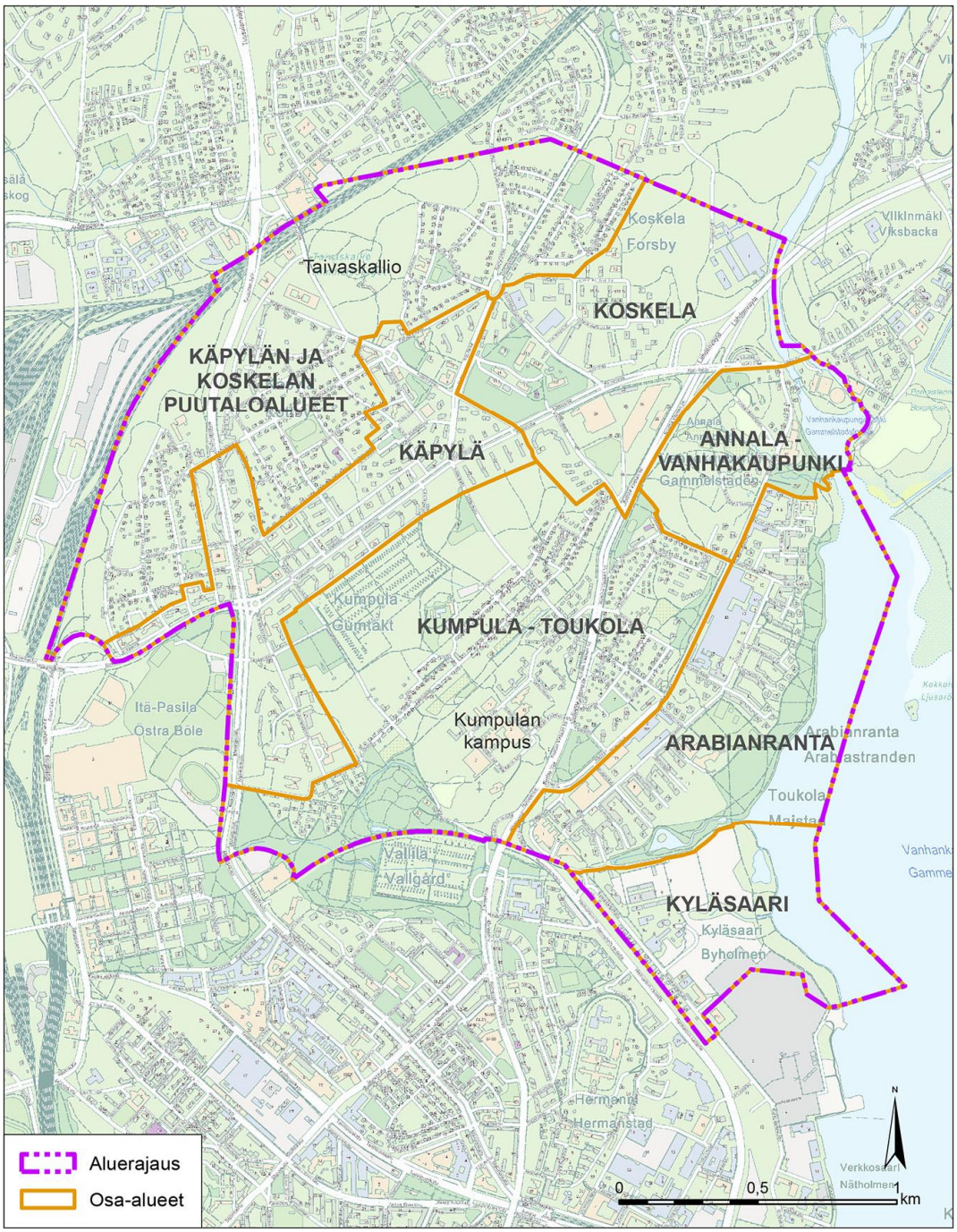

Kuva 23. Aluesuunnitelman suunnittelualueen osa-alueet.

4.1 Annala-Vanhakaupunki

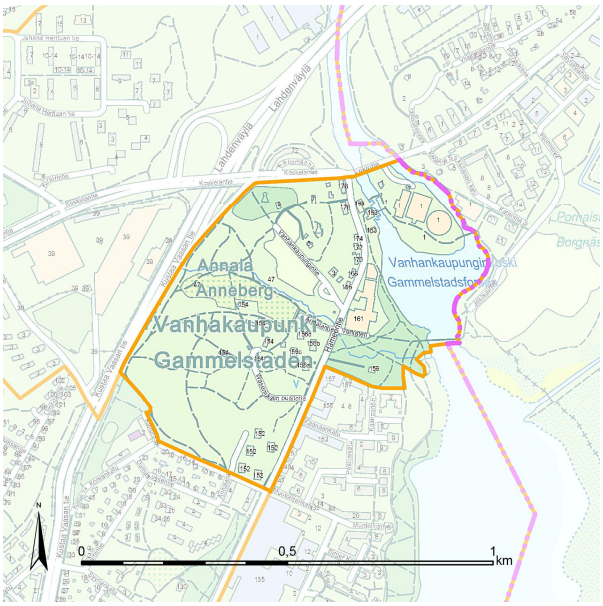

Annala ja Vanhakaupunki sijoittuvat Helsingin syntysijoille: Kustaa Vaasa perusti Helsingin v. 1550 tälle paikalle. Alueella on kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa ja ympäristöä: Annalan huvila puutarhoineen, muutamia muita asuin- ja huvilarakennuksia, Kellomäki, koskimiljöö sekä teollisuusrakennuksia. Alueesta huomattava osa on viheraluetta. Kokonaiskuva on väljä ja vehreä.

Tarveselvityksessä alueen merkittävimpinä kehittämistarpeina nousivat esille Vanhankaupunginlahden ranta ja rantareitti, Kuninkaankartanonsaari ja historiallinen Annalanpuisto. Kohteita on tärkeää kehittää kokonaisuutena myös ekosysteemipalvelunäkökulmasta.

Asukastyöpajassa aluetta käsiteltiin osana Arabianrantaa. Kehittämiskohteet ovat näin ollen samat kuin siinä. Padon haluttiin säilyvän.

Aluesuunnitelman yleisiksi tavoitteiksi nostettiin seuraavat asiat:

- Alue on yksi Helsinkipuiston ydinalueista ja arvokeskittymistä, mikä näkyy maisema- ja kaupunkikuvassa.
- Historiallinen ympäristö näkyy selvästi ja kokonaisvaltaisesti ympäristössä. Tämä tarkoittaa alueen arvoa tunnustavia pintamateriaaleja, rakenteita, varusteita, opasteita ja kasvillisuutta. Historiallisia rakennuksia ja näkymiä korostetaan.
- Luonto- ja kulttuuriarvot sovitetaan toisiinsa. Kulttuurikasvillisuutta ja vanhaa puustoa vaalitaan alueen hoidossa ja kehittämisessä.
- Alue on merkittävä ulkoilu- ja virkistysreittien solmukohta. Jalankulku- ja pyöräteitä selkeytetään ja opastusta ja viitoitusta kehitetään osana koko Vanhankaupunginlahden kokonaisuutta.
- Kuninkaankartanonsaaren toiminnot, palvelut sekä varustetaso vastaavat alueen historiallista arvoa.

4.2 Arabianranta

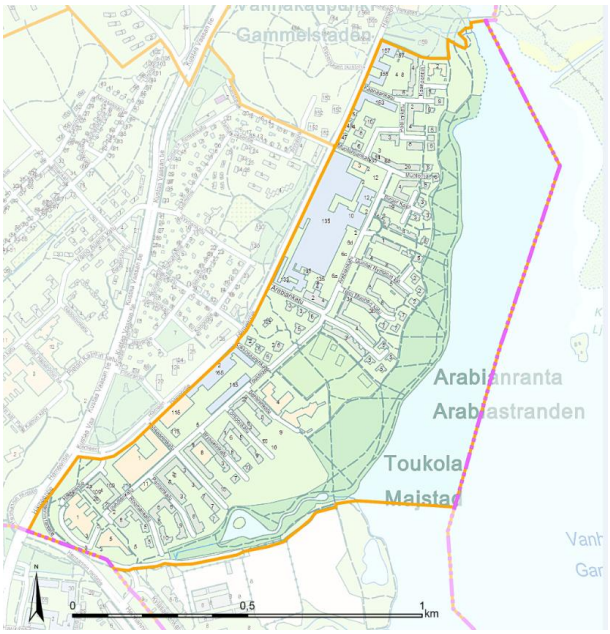

Arabianranta sijaitsee historiallisen Helsingin välittömässä läheisyydessä Vanhankaupunginlahdella. Alueen teollisuushistoria on vanha, mutta nykyään siellä on tiivisti rakennettu asuin- ja palvelualue. Meren läheisyys, taidepainotteisuus sekä rakennetun ympäristön ajallinen kerroksellisuus ovat alueelle tyypillisiä piirteitä. Tiiviisti rakennettujen alueiden vastapainona alueella on laajoja viheralueita. Erityisesti rantavyöhyke puistoineen ja reitteineen on suosittu. Ranta tulvii aika ajoin.

Tarveselvityksessä kehittämistarpeista nousi esille Vanhankaupunginlahden rannan jalankulku- ja pyöräilyreitin parantaminen sekä rannan monimuotoisuuden ja toiminnallisuuden lisääminen.

Arabianrannan kehittäminen nousi esille asukastarpeissa. Kaiken kaikkiaan alue liittyy Vanhankaupunginlahtea kiertävän reitin kehittämiseen, mutta myös sen toiminnalliset ongelmat on tärkeä tunnistaa. Toimintoja kaivattiin lisää, mm. uintimahdollisuutta, lisää puita rantaan, varjopaikkoja, kahvila, myös Kyläsaaren rannan toivottiin säilyvän. Penkkejä, roskiksia ja levähdyspenkkejä toivottiin lisää.

Liikennejärjestelyjä toivottiin parannettavan (esim. Posliinikadun pysäköinti ja liikennejärjestelyt, pyörätie-/kävelytiemerkinnät, läpikulkuliikenne, talvikunnossapito). Kumpulanpuroa toivottiin myös puhdistettavaksi.

Aluesuunnitelman yleisiksi tavoitteiksi nostettiin seuraavat asiat:

- Eri aikakausien kerrostumat saavat näkyä kaupunkikuvassa.
- Rannan, reitistön ja toimintojen kehittäminen osana Vanhankaupunginlahden kokonaisuutta.
- Rantavyöhykkeelle määritellään hoidon ja käytön tavoitteet. Ranta-tulvavyöhykettä kehitetään kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti eheänä sekä ekologisesti monimuotoisena kokonaisuutena.

4.3 Koskela

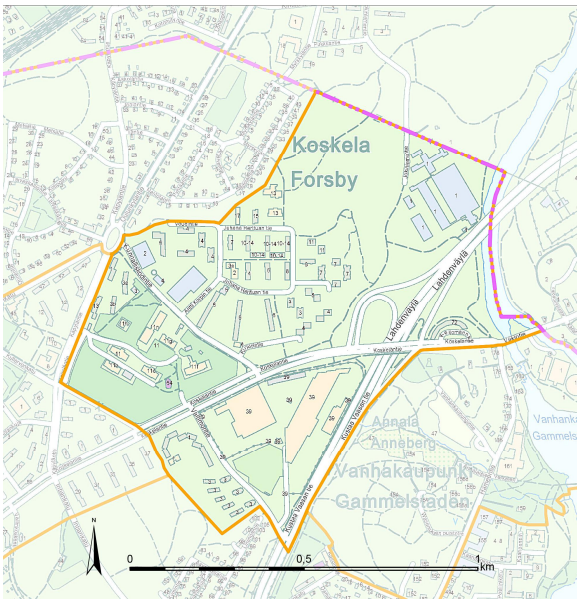

Alueelle on ominaista kohtuullisen kaukana asuintaloista kiertävät kokoojakadut ja avarat ja vehreät piha-alueet. Pihoilla on avokallioita ja tilaa monenlaisille toiminnoille. Alueen pohjoispuolinen metsäalue, Pikkukosken puistometsä, on osa Vantaanjoen varren ekologista runkoyhteyttä ja alueeseen sisältyy myös pätkä Vantaanjoen rantaa. Metsäalue kallioineen, ”Koskelan kalliot”, on alueen tärkeä identiteettipaikka.

Tarveselvitysvaiheessa kehittämistarpeet olivat liikenteellisiä ja kasvillisuuteen liittyviä. Myös lumilogistiikan osalta löytyi lumenvastaanottopaikkojen selvitystarvetta.

Asukkailta tulleilta kehittämiskohteita olivat liikenneturvallisuuden kehittäminen, erityisesti Käpylän liikenneympyrä ja Kunnalliskodintie koettiin turvattomiksi. Luonnon monimuotoisuutta arvostettiin ja sen hoitoon tästä näkökulmasta toivottiin panostettavan. Koskelan sairaala-alueen kaavoitus ja kehitys askarruttivat asukkaita. Raitiovaunureitin jatketta toivottiin Koskelaan ja Taivaskallion lakea pidettiin liian metsittyneenä. Lisäksi toivottiin lisää koirankakkaroskiksia ja niiden parempaa huoltoa.

Aluesuunnitelman yleisiksi tavoitteiksi nostettiin seuraavat asiat:

- Vihreän maisemakokonaisuuden säilyminen
- Jalanluku- ja pyöräilyreitistön jatkuvuuden, saavutettavuuden ja turvallisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen.
- Vantaanjoen varren ekologisen yhteyden parantaminen kiinnittämällä huomiota rantavyöhykkeen kasvillisuuden hoitoon ja kehittämällä puustoisten alueiden kytkeytyneisyyttä.

4.4 Kumpula-Toukola

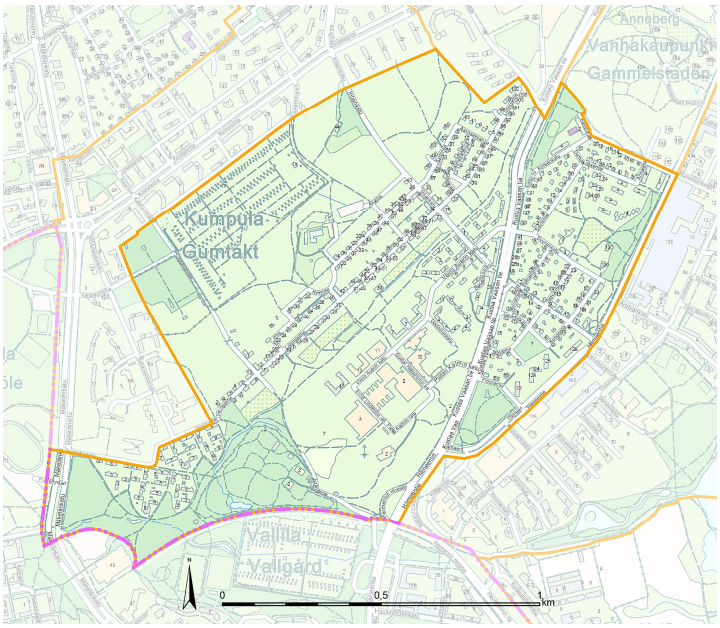

Kumpulaan sijoittuu laajoja puisto- ja virkistysalueita Kumpulan laaksoon ja Vallilanlaaksoon, sekä metsäalueita kallioisille selänteille. Erityiskohteita ovat kasvitieteellinen puutarha ja Kumpulan siirtolapuutarha-alue, jotka on perustettu Kumpulan kartanon entisille viljelysmaille, sekä maauimala. Alue on tunnettu puutaloistaan.

Tarveselvityksessä tunnistetut kehittämistarpeet liittyvät ensisijaisesti hulevesiin ja niiden laadulliseen ja määrälliseen hallitsemiseen. Myös reitistöön, tonttikatujen kuntoon ja valaistukseen liittyviä tarpeita löydettiin.

Asukkailta tulleita tärkeimpiä kehittämiskohteita olivat talvikunnossapidon puutteellisuus etenkin Limingantiellä, Kymintiellä ja metsäpolulla uimalalta Jyrängöntielle. Intiankadun läpiajoliikenne halutaan kuriin ja monimuotoisten luontoalueiden säilyvän. Kumpulanpuroa toivottiin kehitettävän eri kaupunginosia yhdistävänä luonto- ja kulttuuriympäristönä.

Aluesuunnitelman yleisiksi tavoitteiksi nostettiin seuraavat asiat:

- Metsäalueiden ja monipuolisten viheralueiden muodostaman kokonaisuuden vaaliminen sekä erilaisten osa-alueiden ominaispiirteiden ja arvojen korostaminen.
- Sujuvia yhteyksiä viheralueiden välillä kehitetään ja verkostomaisuutta ylläpidetään kiinnittäen huomiota erilaisten alueiden ja toimintojen liittymiseen toisiinsa.

4.5 Kyläsaari

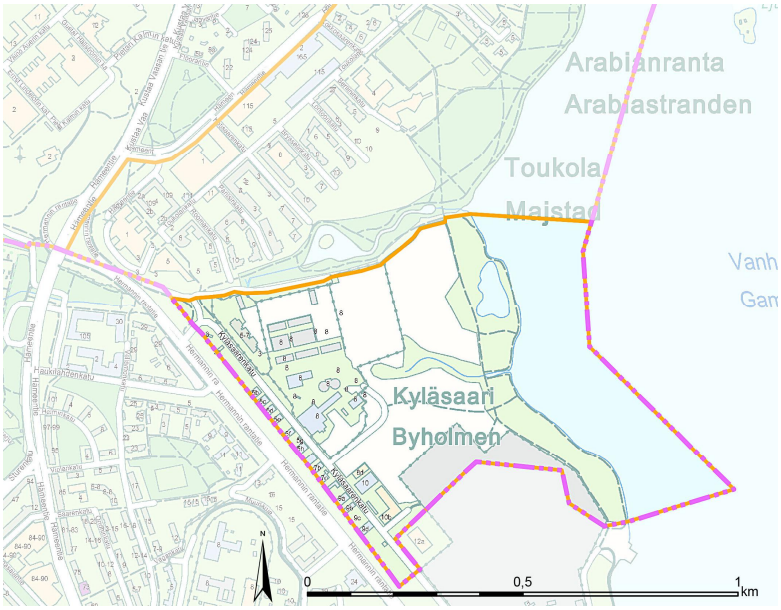

Kyläsaari sijaitsee Vanhankaupunginlahden lounaisosassa. Alue on täytetty merenlahdesta 60-luvulla, jolloin sinne sijoitettiin jätteenpolttolaitos. Nykyisin alueella on lähinnä teollisuutta, sekä laaja ruderaattialue. Väliaikaiskäytön luonteesta johtuen (varastoalueita, veneiden talvisäilytystä jne.) alue on pitkään ollut viimeistelemätön ja monin paikoin hoitamaton. Jatkuva muutos on alueen ominaispiirre, mikä näkyy mm. kasvillisuudessa. Kyläsaaren alue on Sörnäistenrannan ja Hermanninrannan osayleiskaavassa (2008) osoitettu asumiseen ja palvelurakentamiseen. Vanhankaupunginlahden rantavyöhyke on osoitettu laajaksi rantapuistoksi. Kyläsaaren rakentaminen on käynnistynyt alueen pohjoisosien kampusalueelta. Muu Kyläsaaren osa-alue ja rantapuisto on tarkoitus asemakaavoittaa 2020-luvun alkuun mennessä ja tonttien toteutus tapahtuu näillä näkymin 2030-luvun alussa.

Asukastyöpajassa Kyläsaari käsiteltiin Arabianrannan yhteydessä. Kyläsaarenrannan säilyminen, rantareitin parantaminen ja Kumpulanpuron ja –altaiden toimivuus nousivat siellä kehittämisehdotuksiksi.

Tarveselvityksessä tunnistetut kehittämistarpeet koskivat rannan vihervyöhykettä ja Kumpulanpuroa.

Aluesuunnitelman yleisiksi tavoitteiksi nostettiin seuraavat asiat:

- Alue liittyy osaksi Vanhankaupunginlahden luontokokonaisuutta. Maankäytön suunnittelussa huomioidaan rantavyöhykkeen erityispiirteet, yhteydet ja ruderaattialueelle kehittyneet luontoarvot.
- Panostetaan toimivan, turvallisen ja viihtyisän jalankulku- ja pyöräilyreitistön toteuttamiseen.
- Rantavyöhyke on ajan kuluessa muodostunut erityiseksi biotoopiksi, jonka arvo tiedostetaan ja otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa.

4.6 Käpylän ja Koskelan puutaloalueet

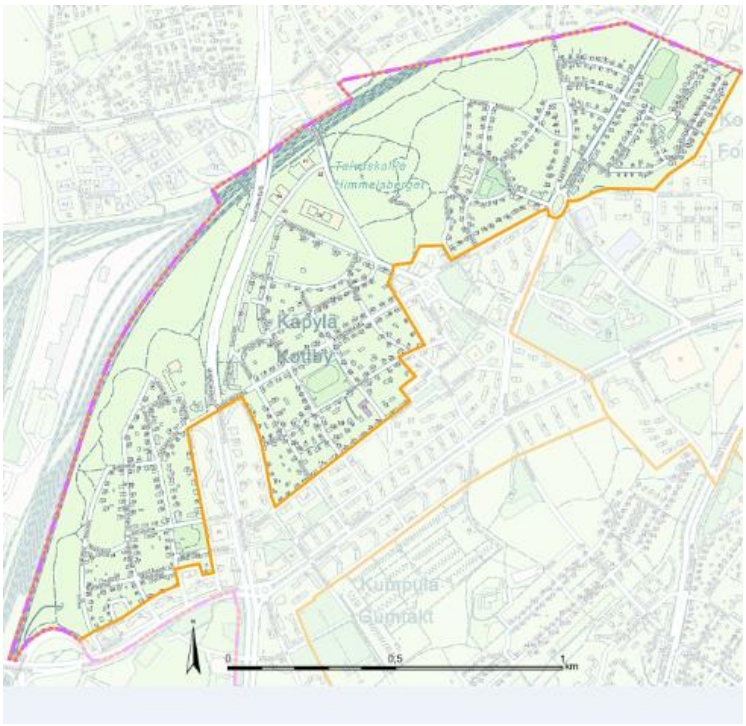

Alue on yleisilmeeltään hyvin vihreä ja mittakaavaltaan inhimillinen. Vihreä yleisilme yhdessä arvokkaan rakennuskannan kanssa on arvotekijä. Alueella on yhtenäinen vanha rakennuskanta, joista pääosa on rakennettu 1920-luvulla. Käpylän asemanseutu poikkeaa kaupunkikuvaltaan muusta alueesta modernin ilmeensä ja kerrostalovaltaisuutensa vuoksi. Pää- ja kokoojakatujen historialliset puukujanteet ovat alueelle ominainen piirre. Taivaskallion metsäiset kalliot ja Louhenpuiston itäreunan metsät ovat tärkeitä viher- ja virkistysmetsiä.

Tarveselvitysvaiheessa esiinnousseet kehittämisehdotukset koskivat pitkälti sinistä verkostoa kuten katujen kuivatusta, Kumpulanpuroa ja kattovesiä. Lisäksi valaistus, leikkipuistot ja puukujanteet sekä pääkatujen liikenneturvallisuus nousivat esiin. Kokonaisuutena alueen säilyminen maisemallisena ja kaupunkikuvallisena kokonaisuutena oli tärkein.

Asukastyöpajassa liikenneturvallisuuden parantaminen nousi keskeiseksi teemaksi (esim. liikennemerkit kuntoon, liikenneympyrän järjestelyt, Mäkelänkadun liikennevalot jalankulkijoille, Pohjolankadun pyörätiet, Kuutamotien hidasteet, talvikunnossapito). Lisäksi puistojen ja Kumpulanpuron siistiminen ja alueen vihreyden säilyminen ja istutusten hoitaminen korostuivat.

Aluesuunnitelman yleisiksi tavoitteiksi nostettiin seuraavat asiat:

- Alueella pyritään säilyttämään alueen monipuoliset arvot ja ominaispiirteet, jotka ovat Helsingin ja Suomen mittakaavassa ainutlaatuisia.
- Vihreyttä tulee katsoa kokonaisuutena. Tavoitteena on säilyttää alueen vihreä ilme myös virkistysyhteyksien, puukujanteiden ja luonnonmukaisten alueiden ja niiden monimuotoisuuden osalta. Myös yksityispihat ja

korttelialueet muodostavat tärkeän osan viherrakennetta.

- Asemanseutu on tärkeä joukkoliikenneterminaali. Asemanseudun suunnittelun yhteydessä tavoitteena on varmistaa reittien ja yhteyksien sujuvuus lähialueille.
- Asemanseutu voi kaupunkikuvaltaan olla muusta Käpylän yleisilmeestä poikkeava.
- Alueen identiteettiä nostavia aiheita tulee kehittää, esimerkkeinä Taivaskallio, Pohjolanaukio ja Pohjolankatu.
- Historiallisten puistokatujen sarjaa tulee säilyttää ja kehittää. Vanhaa puustoa tulee vaalia.

4.7 Käpylä

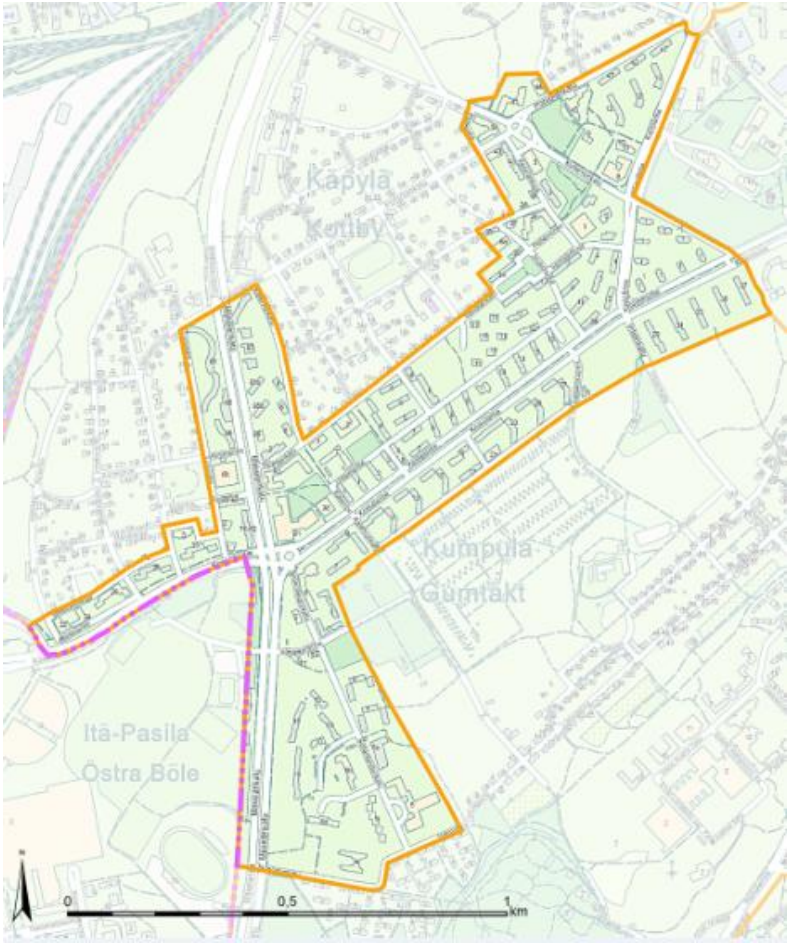

Alueeseen sisältyy Käpylän kerrostalovaltaiset puistokatujen varsille sijoittuvat alueet, sekä Kätilöopiston sairaalan ja Sofianlehdon terveys- ja sairaalanpalvelujen kokonaisuus. Aluekokonaisuuksista tunnetuimpia ovat Olympiakylä ja Kisakylä, jotka ovat asemakaavalla suojeltuja.

Alueen vihreä yleisilme muodostuu pääosin isoista avoimeen korttelirakenteeseen perustuvista tontti- ja korttelipihoista, puistoista, puistokaduista sekä komeista pääkatujen puukujanteista. Käpylään sijoittuu useita pieniä puistoja, joilla on kulttuurihistoriallista arvoa aikakaudelleen tyypillisinä puistoina.

Tarveselvitysvaiheessa esiinnousseet kehittämisehdotukset koskivat pitkälti sinistä verkostoa kuten katujen kuivatusta, Kumpulanpuroa ja kattovesiä. Lisäksi valaistus, leikkipuistot ja puukujanteet sekä pääkatujen liikenneturvallisuus nousivat esiin. Kokonaisuutena alueen säilyminen maisemallisena ja kaupunkikuvallisena kokonaisuutena oli tärkein.

Asukastyöpajassa liikenneturvallisuuden parantaminen nousi keskeiseksi teemaksi (esim. liikennemerkit kuntoon, liikenneympyrän järjestelyt, Mäkelänkadun liikennevalot jalankulkijoille, Pohjolankadun pyörätiet, Kuutamotien hidasteet, talvikunnossapito). Lisäksi puistojen ja Kumpulanpuron siistiminen ja alueen vihreyden säilyminen ja istutusten hoitaminen korostuivat.

Aluesuunnitelman yleisiksi tavoitteiksi nostettiin seuraavat asiat:

- Käpylän vihreys ja väljyys ovat ominaispiirteitä, jotka säilytetään kaupunkikuvan, kulttuurihistorian ja asukasviihtyisyyden vuoksi. Vihreyttä tulee katsoa kokonaisuutena myös yksityispihat ja korttelipihat mukaan lukien.
- Puistokadut (Pohjolankatu, Mäkelänkatu, Koskelantie, Käpyläntie) muodostavat koko Helsingin mittakaavassa ainutlaatuisen puistokatujen sarjan, jota vaalitaan. Puukujanteiden elinvoimaisuuteen panostetaan, sillä ne luovat identiteettiä koko kaupunginosalle.
- Pääkatujen turvallisuuteen sekä niiden jalankulku- ja pyöräilyolosuhteisiin kiinnitetään erityistä huomiota.

5 Hankkeiden valinta

5.1 Katu- ja viheralueille esitettävät investointihankkeet

Tarveselvitysvaiheessa esiin nousseista kehittämistarpeista valittiin jatkosuunnitteluun kuusi kohdetta.

Valintaperusteina hankkeille on ollut muun muassa turvallisuus, heikko kunto ja saatu asukaspalaute, useimmissa näiden yhdistelmä. Jotkin hyväkuntoisilta vaikuttavat kohteet ovat puolestaan nousseet hankkeiden joukkoon erityisesti saadun asukaspalautteen myötä.

Kohteita, joissa on joko kaavoitus kesken tai muu yleisiin alueisiin vaikuttava suunnittelu käynnissä, ei ole valittu hankkeisiin. Tarveselvitysvaiheessa havaittuja kohteita edistetään myös hoitoluokkamuutosten ja ylläpidon toimenpiteiden avulla ilman erillistä kunnostushanketta. Osa epäkohdista voidaan ratkaista käynnissä olevien maankäytön muutosten suunnittelun yhteydessä, kuten Koskelan sairaala-alueen kaavoituksen yhteydessä.

Hankkeet on asetettu kiireellisyysjärjestykseen niin, että turvallisuuteen liittyvien ongelmien korjaaminen on kiireellisintä, seuraavaksi asetetaan kohteet, joissa korjaamatta jättäminen pahentaa tilannetta ja nostaa korjauskustannuksia ja viimeiseksi kohteet, joissa kyse on viihtyisyydestä ja estetiikasta. Kiireellisyys on esitetty hankekohtaisesti asteikolla 1-3, jossa 1 edustaa kiireellisintä. Hankkeet on esitetty oheisessa kartassa eri värein ja juoksevalla numeroinnilla. Tulevalle kymmenvuotiskaudelle (2016-2025) esitetään seuraavat hankkeet.

Katu- ja viherhankkeet ja kiireellisyysluokka:

1. Leikkipuisto Kimmon peruskorjaus, kiireellisyysluokka 1
2. Käpylän aseman ylikulun järjestelyt, kiireellisyysluokka 1
3. Jalankulku- ja pyöräilyreitistön kehittäminen Kumpulassa ja Käpylässä, kiireellisyysluokka 1

Suunnitteluhankkeet ja kiireellisyysluokka:

4. Kumpulanpuron valuma-alueen selvitys, kiireellisyysluokka 2
5. Arabianrannan ja Kyläsaaren puistoalueiden hoito- ja kehittämissuunnitelma, kiireellisyysluokka 3
6. Kuninkaankartanonsaaren ja ympäröivien ranta-alueiden peruskorjauksen yleissuunnittelu, kiireellisyysluokka 3

1. Leikkipuisto Kimmon peruskorjaus

Leikkipuisto Kimmo sijaitsee Käpylässä Turjantien ja Kimmontien välissä, ja se on Käpylän alueen ainoa leikkipuisto ja tärkein alueen kolmesta lasten leikkipaikasta.

Kuva 24. Kimmon puiston sijainti

Puisto on kovassa käytössä, ja siellä järjestetään myös monenlaisia tapahtumia lapsille vanhempineen. Leikkipuisto Kimmo on Helsingin ensimmäinen edelleen käytössä oleva leikkipuisto, perustettu v.1952. Puistossa kentän ympärillä kasvavat puut, erityisesti Kimmontien ja Vipusentien varrella, ovat osittain vanhempia.

Leikkipuiston luonne on säilynyt aikakaudelleen tyypillisenä, vaikka välineitä on uusittu ja ajanmukaistettu vuosien mittaan.

Kuva 25. Kuluneita pinnoitteita.

Kuva 26. Kuluneita kalusteita.

Kuva 27. Uusimiskypsä puu

Tarveselvityksessä todettiin, että alueen yleisilme on nykyään kulunut ja sekava, pinnoitteet ovat huonossa kunnossa ja välineet kaipaavat uudistamista. Leikkipuisto Kimmon peruskorjaustarve on tunnistettu v. 2009 valmistuneessa Käpylän aluesuunnitelmassa. Tässä Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelmassa Käpylän alueella on yleisesti toivottu puistojen siistimistä.

Tavoitteena on, että Kimmon puisto pystyy palvelemaan sitä käyttäviä suuria asiakasmääriä turvallisesti, tehokkaasti ja viihtyisästi. Lähtökohtana on, että 50-luvun henki säilytetään suunnittelussa ja puisto edelleen sulautuu osaksi ympäröivää kaupunkikuvaa. Puistoon ja rakennukseen kohdistuu suojeluun liittyviä tavoitteita.

Hankkeessa esitetään toteutettavaksi seuraavat toimenpiteet:

- Puistosta laaditaan historiaselvitys. Selvitys ja suunnittelu tehdään yhteistyössä kaupunginmuseon edustajien kanssa.
- Allas säilytetään.
- Pihasuunnittelussa tehdään yhteistyötä leikkipuistorakennuksen korjaamistarpeesta kiinteistöviraston ja varhaiskasvatusviraston kanssa.
- Pinnoitteet rakennekerroksineen uusitaan
- Suuri osa leikkivälineistä uusitaan
- Kalusteet ja varusteet uusitaan
- Tehdään kasvillisuusinventointi, johon pohjautuen uusitaan kasvillisuus. Nykyiset vanhat hyväkuntoiset puut sisällytetään suunnitelmaan.

2. Käpylän aseman ylikulun järjestelyt

Käpylän aseman ylikulku yhdistää Käpylän ja Oulunkylän kaupunginosat Panuntiellä. Hankealue alkaa Osmontieltä ja päättyy Tuusulan väylältä nousevalle rampille (ks. kuva). Osuus on luokiteltu esteettömyyden erikoistason reitiksi. Käpylän aseman yhteyteen on esitetty uutta rakentamista yleiskaavaehdotuksessa.

Nykyisellään alue on kaupunkikuvallisesti jäsentymätön ja siellä ilmenee puutteita esteettömyydessä sekä eri kulkumuotojen erottelussa. Päällysteissä, kiveyksissä, reunakivissä sekä saarekkeessa esiintyy vaurioita.

Kuva 28. Käpylän aseman ylikulun sijainti.

Kuva 29. Huonokuntoinen erottelukiveys uusitaan tasalevyiseksi, myös nykyinen kaide esitetään uusittavaksi.

Kuva 30. Huonokuntoinen erottelukiveys uusitaan tasalevyiseksi, myös nykyinen kaide esitetään uusittavaksi.

Hankkeen tavoitteena on, että asemaympäristö täyttää esteettömyyden erikoistason vaatimukset. Alue täyttää kaupunkikuvalliset vaatimukset ja sopii ympäristöön. Alue on turvallinen jalankulkijoille ja pyöräilijöille ja eri kulkumuodot on eroteltu selkeästi toisistaan. Liittyminen radanvarren pohjoisbaanalle on sujuvaa.

Hankkeessa tehdään seuraavat toimenpiteet ja saatetaan alue esteettömyyden erikoistason reitin vaatimaan tavoitetilaan:

- Pinnoitteet uusitaan siten, että jalankulkuväylä ja pyörätie erotetaan toisistaan kiveyksellä.
- Kulkureitit, suojatieympäristöt ja pysäkkialueet korjataan esteettömyyden erikoistason ratkaisut täyttäviksi.
- Suojatiealueen valaistusta tehostetaan.
- Sillan liikuntasaumalaitteiden kunto tarkistetaan päällystämisen yhteydessä
- Uusitaan tarvittavat kaiteet.

3. Jalankulun ja pyöräilyn reitistön kehittäminen Kumpulassa ja Käpylässä

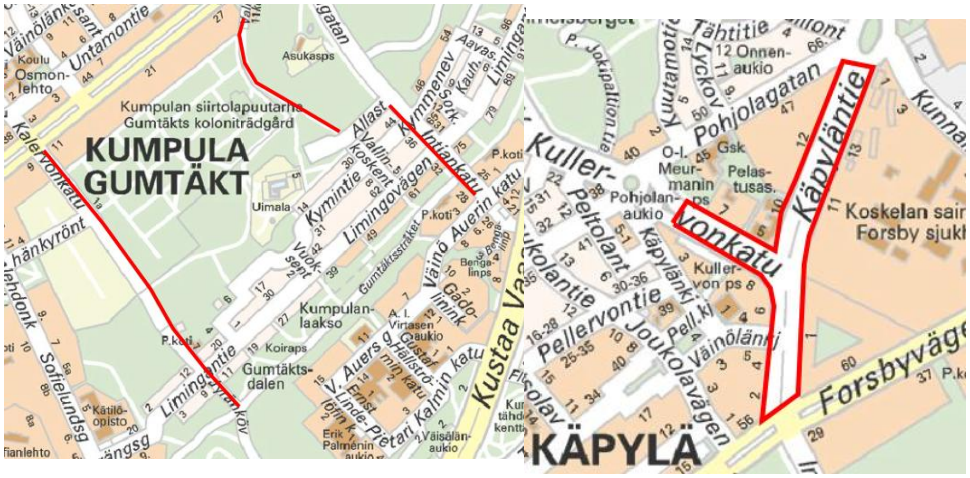

Kuva 31. Intiankatua, hankkeiden sijainnit.

Jalankulun ja pyöräilyn reitistön kehittämishankkeita on Kumpulan alueella Intiankadulla, Kalervonkadulla sekä Vallinkoskentien ja Allastien välillä. Käpylässä hankkeet sijoittuvat Kullervonkadulle ja Käpyläntielle.

Kumpulan kehittämishankkeissa pyöräilyreitistön puutteet johtuvat käyttäjämääriin ja tarpeisiin nähden puuttuvista väylistä tai nykyisten huonokuntoisuudesta. Intiankatu sekä väli Vallinkoskentie - Allastie on määritelty esteettömyyden perustason reiteiksi, joilla esteettömyyden toteutuminen on erityisen tärkeää. Intiankadulla jalankulun ja pyöräilyn reitti rajautuu rakennuksiin, mutta varsinaista väylän ja rakennuksen välistä rajausta ei ole tehty. Väylän kuivatus on huono, päällyste on vanhaa ja kulkumuotoja erottava sadevesikouru on painunut ja siitä puuttuu ritiläkaivot. Kalervonkadulta puuttuu erillinen jalankulkuyhteys. Nykytilassa jalankulku ja pyöräilyt apahtuvat ajoradalla. Yhteys Vallinkoskentien ja Allastien välillä maauimalan läheisyydessä on varsinkin kesäisin runsaassa käytössä. Sorapintainen yhteys on riittämätön ja väylä kaipaa enemmän ”tilan tuntua” ja päällysteen.

Käpylän jalankulku- ja pyöräilyreiteillä puutteet ovat esteettömyydessä. Kullervonkadun ja Käpyläntien reitit ovat esteettömyyden erikoistason reittejä. Nykytilassa bussipysäkkien katokset ovat sijoitettuna jalankulun ja pyöräilyn väylien ulkoreunoille. Katoksesta linja-autoon haluavan ja esim. pyöräilijän välille muodostuu herkästi törmäystilanne.

Jalankulun ja pyöräilyreitistöä kehitetään hankkeessa seuraavasti:

- Kalervonkadun liikennesuunnitelma tarkistetaan ja pohditaan kadun muuttamista liikennemerkein osoitetuksi pihakaduksi.
- Välin Vallinkoskentie – Allastie sorapintainen yhteys peruskorjataan rakenteita myöten, kuivatusta parannetaan, väylälle tulevaa kasvillisuutta karsitaan ja nykyinen sorapinta muutetaan päällystetyksi.

Kuva 32. Intiankadun kävely- ja pyöräilyväylän nykytila.

Intiankadun sadevesikouru uusitaan ja kuivatus parannetaan (kattovesien hallinta). Väylät päällystetään uudelleen ja väylien sekä kiinteistöjen rajaan tehdään kiveyksestä erotusraita. Nykyiset pysäkit korjataan perustason kriteerien mukaisiksi.

Kullervonkadulla ja Käpyläntiellä pysäkkikatokset siirretään erikoistason kriteeristön mukaisesti siten, että pyöräily ja jalankulkureitti kulkee pysäkin takaa. Myös alueella olevat suojatieyhteydet parannetaan erikoistason kriteerien mukaisiksi

Ennen Kullervonkadun toimenpiteiden toteutusta selvitetään kaupunkisuunnitteluvirastolta kaikki toteutukseen vaikuttavat reunaehdot.

Hankkeessa huomioidaan Koskelan sairaala-alueen kehittyminen. Hankkeen sisältö arvioidaan yhteistyössä liikennesuunnittelun kanssa hankkeen käynnistyessä. Myös Intiankadun osuus sovitetaan yhteen kadulle tehdyn liikennesuunnitelman kanssa.

Kuva 33. Käpyläntien ja Kullervonkadun pysäkit siirretään ajoradan ja kävely- ja pyöräilyväylän väliin.

4. Kumpulanpuron valuma-alueen selvitys

Kumpulanpuro on täysin rakennettu ja osittain putkitettu pieni kaupunkipuro, joka virtaa Vallilanlaaksosta Toukolan rantapuistoon ja laskee sieltä Vanhankaupunginlahteen. Yhtenäinen maanpäällinen uoma on hahmotettavissa lähinnä Vallilanlaakson alueella ja Toukolan rantapuiston osuudella, jossa purouoma on rakennettu osaksi uutta puistoaluetta.

Kumpulanpuron valuma-alue kattaa suunnittelualueen länsipuolen ja ulottuu suunnittelualueen ulkopuolelle Vallilan siirtolapuutarhan, Itä-Pasilan ja Ilmalan varikon alueille. Valuma-alueella on runsaasti läpäisemättömiä pintoja sekä veden laadulle riskiä aiheuttavaa toimintaa (erityisesti Pasilan ratapiha-alue ja liikennealueet). Suurin osa puron vesistä kertyy hulevesiviemäreistä. Läpäisemättömien pintojen osuus on korkein Itä-Pasilan, messukeskuksen ja Käpylän urheilupuiston osavaluma-alueilla. Toisaalta erityisesti Kumpulanlaaksossa ja Vallilanlaaksossa on myös huomattavan paljon viheralueita ja näillä osavaluma-alueilla myös läpäisemättömien pintojen osuus on pienempi. Sekaviemäröinnin korvaaminen erillisviemäreillä edellyttää purkupaikkoja. joita HSY on jo alustavasti määritellyt. Näistä paikoista on tulossa tulevaisuudessa nykytilannetta enemmän hulevesiä Vanhankaupunginojaan, mereen ja Kumpulanpuroon.

Kumpulanpuron hankkeen tavoitteena on puron virkistysarvon ja ekologisen arvon parantaminen sekä ratkaisujen löytäminen puron tulvimiseen liittyviin haasteisiin. Ratkaisuja tulee tarkastella pitkällä aikavälillä huomioiden myös mahdolliset tulevat maankäytön muutokset valuma-alueella.

Hankkeessa toteutetaan kattava selvitys puron nykytilasta ja ongelmista sekä selvitetään erilaisia ratkaisumahdollisuuksia tarkastellen koko valuma-aluetta. Toisaalta hankkeessa selvitetään myös mahdollisuuksia paikallisiin toimiin purolaakson kaupunkikuvallisen ja ekologisen tilan parantamiseksi osana viherrakennetta. Hankkeessa hyödynnetään myös paikallista asiantuntemusta ja se toteutetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa eri viranomais- ja yhteistyötahojen kanssa.

Hankkeessa selvitetään seuraavat asiat:

- Mahdolliset keinot hulevesien laadulliseen ja määrälliseen hallintaan selvitetään koko valuma-alueella, huomioiden myös muut kuin HKR:n hallinnoimat alueet. Tähän liittyen on selvitettävä myös mahdollisuudet sekaviemäröintijärjestelmien purkamiseksi valuma-alueella. Hankkeessa vertaillaan erilaisia ratkaisuja ja niiden kustannuksia ja hyötyjä (tulvien hallinta, kaupunkikuvalliset ja virkistyshyödyt, ekologia).
- Purouoman kehittäminen osana kaupunki- ja viherrakennetta. Luodaan visio kaupunkipuron luonteesta ja roolista kaupunkirakenteessa pitkällä aikavälillä ja tutkitaan sen toteuttamiseksi vaadittavia toimia. Etsitään ratkaisuja puron virkistysarvojen ja ekologisten arvojen parantamiseksi.
- Selvitetään puron vedenlaatuun vaikuttavat merkittävimmät riskitekijät nyt ja tulevaisuudessa ja miten näitä riskejä hallitaan.

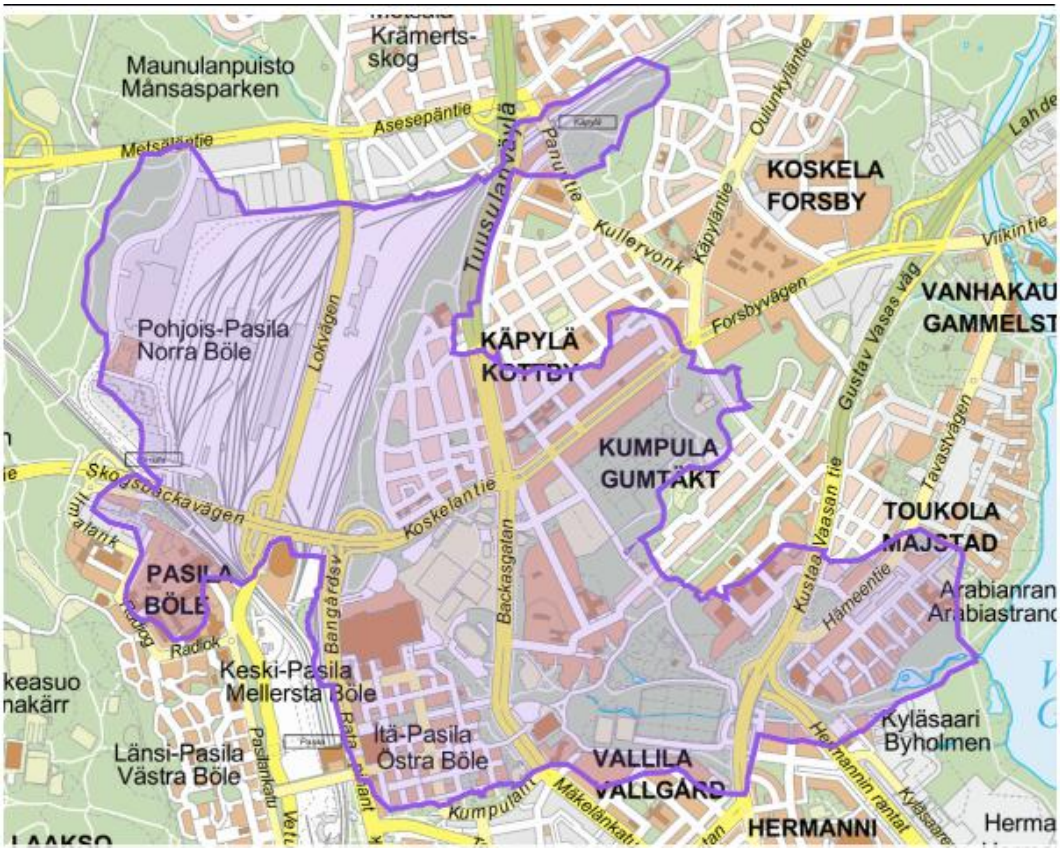

Kuva 34. Kumpulanpuron valuma-alueen rajaus.

Kuva 35. Kumpulanpuron uutta rakennettua uomaa Toukolan rantapuistossa

Kuva 36. Kumpulanpuron uomaa Vallilanlaaksonpuistossa.

5. Arabianrannan ja Kyläsaaren puistoalueiden hoito- ja kehittämissuunnitelma

Hankealue muodostuu Vanhankaupunginlahden rantaviivaa seuraavasta viheraluekokonaisuudesta, johon sisältyy kaksi erityyppistä osa-aluetta; Arabian ja Toukolan rantapuistot sekä Kyläsaaren alueella sijaitseva Hermannin rantapuisto. Rantapuiston alue on rakentunut vaiheittain alueen asuinrakentamisen myötä. Kyläsaaren alue, Hermannin rantapuisto, on nykyisin hoitamatonta täyttömaa-aluetta, johon on syntynyt spontaanisti runsas puusto ja monipuolinen kasvillisuus.

Arabianrannan puistoalue valmistuu v. 2016 aikana. Se sijoittuu Arabianrannan ja Vanhankaupunginlahden väliin ja on erittäin suosittu ulkoilualue laajalle käyttäjäkunnalle. Tarveselvityksen ja asukaspalautteiden perusteella puistoon kaivataan lisää penkkejä ja roska-astioita, valaistusta ja puuistutuksia. Lisäksi käyttäjät kaipaavat pääsyä veden ääreen esim. laitureille. Myös suuret valkoposkimäärät ja niiden aiheuttamat ulostehaitat tuottavat harmia ja rajoittavat erityisesti nurmialueiden käyttöä. Nämä asiat nousivat keskeisinä esille myös vuonna 2013 laaditussa Arabianrannan rantapuiston kehitysohjelman julkilausumassa. Julkilausuma oli lopputulos Arabianranta, Toukola ja Vanhakaupunki demokraattisen päätöksenteon kasvualustana –hankkeessa, joka oli yksi Helsingin kaupungin alueellisen osallistumiskokeilun hankkeista.

Kyläsaaren puistoalueella on nykyisellään teollisuutta, viheralueita sekä joutomaata. Väliaikaiskäytön luonteesta johtuen alue on monin paikoin luonnonmukaisessa tilassa. Tämä on luonut sille omaperäisen ruderaattikasvillisuuden, joka on arvo sinänsä. Alueella on nykyisellään pääkäytävää lukuun ottamatta vaikea liikkua ja niityt ovat kasvamassa vähitellen umpeen. Kyläsaareen tarvitaan turvalliset ja toimivat kävely- ja tulevaisuudessa myös pyöräilyreitit. Niillä voidaan ohjata kulku niin, että biotoopit pystyvät säilymään käytön lisääntyessä.

Arabianrannan ja Kyläsaaren viheralueet muodostavat tärkeän rantapuistovyöhykkeen, ja niitä on kehitettävä kokonaisuutena, joka vastaa monipuolisesti alueen toiminnallisiin tarpeisiin rantavyöhykkeen ekologiset arvot huomioiden. Puistoja suunniteltaessa tulee huomioida alueella esiintyvät suojellut tai uhanalaiset eliölajit. Samoin tulee huomioida viheralueiden erityyppiset luonteet. Yhteensovitus tehdään ennen kaikkea kulkuväyliin, valaistukseen ja hoitoluokituksen tarkentamiseen liittyvissä asioissa. Suunnitelmassa tarkastellaan Toukolan rantapuiston vesiaiheen kehittämistä hulevesien puhdistamiseen ja viivyttämiseen Kumpulanpuron valuma-alueselvityksen pohjalta.

Kuva 37. Arabianranta ja Kyläsaari.

Kuva 38. Kyläsaaren ranta.

Kuva 39. Arabian rantapuiston reitit.

Kuva 40. Kosteikko Kyläsaaressa.

Kuva 41. Valkoposkihanhia Arabian rantapuistossa

Hankkeessa esitetään tehtäväksi seuraavat toimenpiteet:

- Puisto- ja hoitosuunnitelman päivittäminen, lähtökohtana saadut asukaspalauteet ja kehittämisvisiot, tarveselvitys ja alkuperäinen puistosuunnitelma.
- Kasvillisuusinventointi rantavyöhykkeen ja niittyalueiden kasveista sekä Kyläsaaren alueesta. Niittyverkoston laajentaminen ja rakenteen monipuolistaminen.
- Arabian rantapuiston suunnittelu tulee tehdä Kumpulanpuron hulevesiselvityksen valmistuttua, osaltaan siihen nojautuen
- Kyläsaaren biotoopit kartoitetaan ja kulkuväylät suunnitellaan niiden ulkopuolelta
- Suunnitellaan alueen valaistus, sekä kalusteiden ja varusteiden sijoittelu
- Kyläsaaren alueelle laaditaan hoitosuunnitelma, joka mahdollistaa sekä alueen turvallisen käytön sekä kasvillisuuden ja biotooppien spontaanin kehittymisen. Rantavyöhykkeen kasvillisuuden hoidon periaatteiden määrittely. Lähtökohtana monipuolisen rantabiotooppien kehittäminen pitkällä aikavälillä.
- Selvitetään konkreettisia ratkaisuja hanhien aiheuttamien haittojen lieventämiseksi rantapuistossa.

Kuva 42. Arabianrannan rantavyöhykettä.

6. Kuninkaankartanonsaaren ja ympäröivien ranta-alueiden peruskorjauksen yleissuunnittelu

Kuninkaankartanonsaari sijaitsee keskellä Vantaanjokea. Saari ja ympäröivät ranta-alueet muodostavat yhdessä kokonaisuuden, joka sisältyy Museoviraston inventoimiin valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Käytännössä saari ja Hämeentien, Verkatehtaanpuiston, Katariina Saksilaisen kadun ja Viikintien rajaama ranta-alue muodostavat yhtenäisen suojellun aluekokonaisuuden.

Saari ja ympäröivät ranta-alueet ovat erittäin suosittuja kalastuskohteita. Myös alueella sijaitseva Tekniikan museo houkuttelee runsaasti kävijöitä.

Runsas kulutus ja säät ovat kuluttaneet rakenteita ja pintoja niin, että ne alkavat kauttaaltaan olla uusimisen tarpeessa. Lisäksi kasvavan virkistystoiminnan tarpeisiin on ajan mittaan lisätty erilaisia rakenteita (puuportaita, istuinryhmiä, Bajamaja jne), jotka tulisi sovittaa paremmin alueen historialliseen luonteeseen.

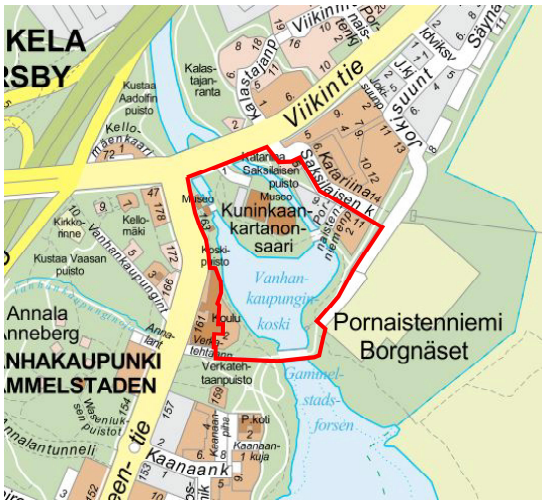

Kuva 43. Hankkeen sijainti.

Kuva 44. Kuninkaankartanonsaaren maisemaa

Kuva 45. Kuluneita rakenteita saarella

Kuva 46. Kuninkaankartanonsaari Koskipuistosta nähtynä

Kuva 47. Puuportaat saarella

Hankkeessa esitetään tehtäväksi alueelle kokonaisvaltainen kehittämis- ja käyttösuunnitelma yhdessä alueella toimivien hallintokuntien ja toimijoiden kanssa. Lähtökohtana toimivat aluesuunnitelman lisäksi alueelle jo aikaisemmin laaditut suunnitelmat ja selvitykset. Alueet tulee kunnostaa suunnitelman mukaan niin, että Kuninkaankartanonsaaren ja ranta-alueiden ilme on niiden historian arvoinen, mutta samalla turvallinen, viihtyisä ja suunniteltu runsaaseen virkistyskäyttöön. Alueen käyttäjille tarkoitettujen varusteiden ja kalusteiden tulee olla alueen henkeen sopivia.

Kuva 48. Bajamaja saarella

Samassa yhteydessä tehdään ko. alueelle yksityiskohtainen hoitosuunnitelma, joka sisältää myös periaatteet kasvillisuuden, kalusteiden ja -varusteiden käytöstä. Kasvillisuuden hoitosuunnitelman pohjaksi tehdään kasvillisuusinventointi. Hoitosuunnitelmassa selkeytetään alueen eri toimijoiden vastuualueet. Suunnitelmien avulla pystytään yhdistämään ja säilyttämään alueen suuri historiallinen, maisemallinen ja virkistyksellinen arvo.

6 Hanke-esitysten rahoitustarve

Suunnitelma-alueelle esitetään seuraavia hankkeita:

Hankkeiden kustannusarviot ovat suuruusluokkana seuraavat:

- Leikkipuisto Kimmon peruskorjaus, 700 000 euroa (alv 0 %)
- Käpylän aseman ylikulun järjestelyt, 100 000 euroa (alv 0 %)
- Jalankulun ja pyöräilyreitistön kehittäminen Kumpulassa ja Käpylässä, 400 000 euroa (alv 0 %)

Yllämainittujen hankkeiden rahoitustarve on noin 1,2 miljoonaa euroa (alv 0 %).

Suunnitteluhankkeista syntyvät tarkempien (toteutukseen tähtäävien) hankkeiden kustannukset eivät sisälly tähän kustannusarvioon.

Käpylän aluesuunnitelmassa esitetyt hankkeet ovat edelleen ajankohtaisia ja niiden suunnittelua edistetään tämän suunnitelman rinnalla.

Suunnitelma-alueelle esitetään seuraavia jatkosuunnitteluhankkeita:

- Kumpulanpuron valuma-alueen selvitys, 80 000 euroa (alv 0 %)
- Arabianrannan ja Kyläsaaren puistoalueiden hoito- ja kehittämissuunnitelma, 50 000 euroa (alv 0 %)
- Kuninkaankartanonsaaren ja ympäröivien ranta-alueiden peruskorjauksen yleissuunnittelu, 40 000 euroa (alv 0 %)

Jatkosuunnitteluhankkeiden arvioitu suunnittelukustannustarve on yhteensä 0,17 miljoonaa euroa (alv 0 %).

Lähteet:

Raportit ja julkaisut

Heinänen, J. (2002) Helsinkipuisto – yleissuunnitelma. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2012:2.

Helsingin kaupunkikalusteohje, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:8 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin kaupunkikasviopas, Helsingin kasvisuunnittelun työkalupalkki, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:12 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin pienvesiohjelma, 2007. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2007:3/ Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin kaupungin hulevesistrategia. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2008:9/ Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin kestävä viherrakenne – kaupunkiekologinen tutkimusraportti. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:27.

Huleveden varassa olevien luonto- ja virkisysarvojen kartoitus. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2014. Arkkitehtuuriosasto.

Katu- ja puisto-osaston hallinnassa olevien arvoympäristöjen määrittely ja toimintaohjeet. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2008:8/ Katu- ja puisto-osasto.

Lumen vastaanottopaikat-selvitys. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2010:16/ katu- ja puisto-osasto.

Vanhankaupunginselän kierros, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja, Ana Torres 27.8.2014.

Vanhankaupunginlahden lintuvesi –Natura 2000 –alueen hoito ja käyttösuunnitelma 2015-2024, Ympäristötutkimus Yrjölä Oy.

Viheralueiden hoitoluokitus. Viherympäristöliitto ry, julkaisu 36, Helsinki 2007.

Yleiskaava 2002. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Yleissuunnitteluosasto. Hyväksytty 26.11.20013.

Helsinkipuiston yleissuunnitelma. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2012.

Karttalähteet

Helsingin kantakartta, wms rajapintapalvelun kautta. http://kartta.hel.fi/

Helsingin kaupunki (2015). Helsingin yleiskaava. http://www.yleiskaava.fi/wp-content/uploads/2014

HSY:n avoimet maanpeiteaineistot. 2015. http://kartta.hsy.fi/

Maanmittauslaitoksen avoimet kartta-aineistot 2014.

Verkkojulkaisut

Aluesarjat-tietokanta www.aluesarjat.fi

Helsingin kaupungin karttapalvelu, http://kartta.hel.fi/

Helsingin uusi yleiskaava 2015, Kaupunkikaava, kaavaehdotus 6.10.2015.
http://www.yleiskaava.fi/yleiskaava/aineistot/

Myllypuron esteettömyyssuunnitelma 2006.
http://www.hel.fi/static/hkr/helsinkikaikille/alueelliset/Myllypuro.pdf

Myllypuron kotikaupunkipolku, Myllypuro-Seura ry 2013.
http://www.kotikaupunkipolut.fi/myllypuro/Myllypuron_kotikaupunkipolku/Kohteet.html

Stadin taivaan alla, Eeva ja Simo Ristan valokuvia Helsingistä vuosilta 1969-1987.
http://www.taivaanalla.lasipalatsi.fi/index.php

Väestöennusteet ovat laatineet Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit vuonna 2014 ja ne on poimittu Aluesarjat-tietokannasta (www.aluesarjat.fi).

HELSINGIN KAUPUNKI
RAKENNUSVIRASTO
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

KUVAILULEHTI

Tekijä(t)
Marja Oittinen, Mari Ariluoma (Aalto-yliopisto/Tmi Mari Ariluoma), Taika Tuunanen, Jouko Waris, Taina Rantanen, Samu Uusimaa, Sini Haulos, Hanna-Maria Piipponen, Petri Arponen, Mikko Malmström, Antti Siuruainen, Heikki Takainen, Minna Terho, Tuuli Ylikotila, Anni Tirri

Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa
Petri Arponen

Nimeke

Sarjan nimeke

Sarjanumero	Julkaisuaika
	6/2016
Sivuja 65	Liitteitä
ISBN 978-952-331-159-6 (vain verkkoversio)	ISSN 1238-9597
Kieli koko teos suomi	Yhteenveto suomi

Tiivistelmä

Tämä aluesuunnitelma käsittää Vanhankaupungin peruspiirin, johon kuuluvat Koskelan, Kumpulan, Käpylän, Toukolan ja Vanhankaupungin kaupunginosat. Suunnitelma-alueen pinta-ala on noin 620 hehtaaria ja väkiluku vuonna 2015 oli 24 285 asukasta. Väestöennusteen mukaan väkiluku tulee kasvamaan 7,8 % seuraavan 10 vuoden aikana. Tällöin väkiluku olisi 26 185 henkilöä.

Aluesuunnitelman tarveselvitysosion laadinnan tueksi toteutettiin syksyllä 2014 asukaskysely. Aluesuunnitelmavaiheessa toteutettiin katugallup-tyyppinen pop up –kysely, kaksi asukastyöpajaa, metsätieteiden laitoksen maastokysely sekä Käpylän Yhtenäiskoulun oppilaiden osallistamista blogi-kirjoitusten kautta.

Keväällä 2015 Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelijat toteuttivat lisäksi katugallup-tyyppisen pop up–kyselyn. Lisäksi asukkaiden oli mahdollista seurata suunnittelun vaiheita ja kommentoida materiaalia rakennusviraston internetsivujen kautta koko suunnittelutyön ajan.

Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelman laatimisessa on sovellettu ensimmäistä kertaa ekosysteemipalvelunäkökulmatarkastelua osana aluesuunnittelua. Luonnon monimuotoisuus, kulttuurihistoria ja virkistyskäyttö ovat aikaisemmin olleet tärkeitä aluesuunnittelua ohjaavia tavoitteita. Tässä suunnitelmassa ekosysteemipalvelut haluttiin kuitenkin tuoda yhtenä tasavertaisena, suunnittelua ja toimenpidetarpeiden määrittelyä, ohjaavana työkaluna muiden näkökulmien ja tarpeiden rinnalle.

Tarveselvityksen maastoinventointien sekä asukaspalautteiden perusteella hankkeiksi ehdotetaan seuraavaa kuutta hanketta: leikkipuisto Kimmon peruskorjaus, Käpylän aseman ylikulun järjestelyt, jalankulku- ja pyöräilyreitistön kehittäminen Kumpulassa ja Käpylässä, Kumpulanpuron valuma-alueen selvitys, Arabianrannan ja Kyläsaaren puistoalueiden hoito- ja kehittämissuunnitelma sekä Kuninkaankartanonsaaren ja ympäröivien ranta-alueiden peruskorjauksen yleissuunnitelma.

Avainsanat
Aluesuunnitelma, Koskela, Kumpula, Käpylä, Toukola, Vanhakaupunki